

III

(Други актове)

ЕВРОПЕЙСКО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО

РЕШЕНИЕ НА НАДЗОРНИЯ ОРГАН НА ЕАСТ № 161/22/COL

от 6 юли 2022 година

относно помощ във връзка с инфраструктурата за улично осветление в Берген (Норвегия) [2023/101]

НАДЗОРНИЯТ ОРГАН НА ЕАСТ („НАДЗОРНИЯТ ОРГАН“),

като взе предвид:

Споразумението за Европейското икономическо пространство („Споразумението за ЕИП“), и по-специално членове 61 и 62,

Протокол 26 към Споразумението за ЕИП,

Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд („Споразумението за надзорен орган и съд“), и по-специално член 24,

Протокол 3 към Споразумението за надзорен орган и съд (наричан по-нататък „Протокол 3“), и по-специално член 7, параграф 5 и член 14 от част II,

като прикани заинтересованите страни да представят мненията си ⁽¹⁾ и като взе предвид техните мнения,

като има предвид, че:

I. ФАКТИ

1. ПРОЦЕДУРА

1.1. ЖАЛБА

- (1) С писмо от 11 май 2017 г. Nelfo („жалбоподателят“) подава жалба относно предполагаема държавна помощ, предоставена от община Берген („Общината“) във връзка с уличното осветление по общинските пътища. Nelfo е браншова федерация в рамките на Конфедерацията на норвежките предприятия („ННО“). Тя включва дружества в областта на електротехниката, ИТ, електронните съобщения, системните интегратори и асансьорите в Норвегия ⁽²⁾.
- (2) Бенефициерът на предполагаемата помощ е дружеството ВКК AS, което извършва дейност чрез различни дъщерни предприятия ⁽³⁾. По-нататък ВКК AS и неговите дъщерни предприятия ще бъдат наричани съвместно „групата ВКК“.

⁽¹⁾ Решение № 27/19/COL от 16 април 2019 г. относно започване на официално разследване на потенциална държавна помощ, предоставена във връзка с уличното осветление в Берген (ОВ С 197, 13.6.2019 г., стр. 25) и притурка за ЕИП № 46, 13.6.2019 г., стр. 1).

⁽²⁾ Към момента на приемане на настоящото решение информацията за Nelfo беше достъпна чрез следната връзка: <https://www.nho.no/en/english/nho-sectoral-federations/>.

⁽³⁾ Документ № 855990 с приложения, заведени като документи № 855997, 855996, 855995, 858823, 858813, 858821 и 855991. Според публично достъпната информация от уебсайта www.proff.no името на ВКК AS наскоро е било променено на Eviny AS. Въпреки това предвид разглеждания период и необходимостта да се осигури съответствие с решението за откриване на процедурата в настоящото решение се използва наименованието ВКК AS. Останалите наименования на дружества са посочени, както са употребени в жалбата и в декларациите, представени от норвежките органи и заинтересованите страни.

1.2. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

- (3) С писмо от 1 юни 2017 г. ⁽⁴⁾ Надзорният орган препрати жалбата до норвежките органи. С писма от 27 юни 2017 г. и 5 юли 2017 г. ⁽⁵⁾ норвежките органи представиха коментари.
- (4) С писмо по електронната поща от 7 септември 2017 г. Надзорният орган прикани норвежките органи да предоставят допълнителна информация ⁽⁶⁾. Норвежките органи отговориха с писма по електронната поща от 8 септември 2017 г. ⁽⁷⁾ и 12 септември 2017 г. ⁽⁸⁾.
- (5) На 11 юли 2018 г. Надзорният орган изпрати допълнително искане за информация ⁽⁹⁾. На 17 август 2018 г. се проведе видеоконференция. С писмо по електронната поща от 28 февруари 2019 г. норвежките органи предоставиха допълнителна информация ⁽¹⁰⁾.

1.3. ОФИЦИАЛНА ПРОЦЕДУРА ПО РАЗСЛЕДВАНЕ

- (6) Надзорният орган започна официалната процедура по разследване ⁽¹¹⁾ с Решение № 027/19/COL („решението за откриване на процедурата“). На този етап Надзорният орган изрази предварително становище, че три мерки, посочени в решението за откриване на процедурата като мерки а), б) и в), изглежда, представляват държавна помощ. Освен това Надзорният орган изрази съмнения относно съвместимостта на тази потенциална държавна помощ с функционирането на Споразумението за ЕИП. Трите мерки са описани в раздел 2 по-долу.
- (7) Норвежките органи бяха приканени да представят коментари по решението за откриване на процедурата до 20 май 2019 г. По тяхно искане Надзорният орган удължи крайния срок до 5 юни 2019 г. ⁽¹²⁾.
- (8) С писмо от 5 юни 2019 г. Надзорният орган получи съвместни коментари от ВКК AS и Veilys AS („ВКК Veilys“) ⁽¹³⁾. С писмо от 6 август 2019 г. норвежките органи бяха приканени да представят своите забележки по тези коментари до 6 септември 2019 г. ⁽¹⁴⁾.
- (9) Норвежките органи представиха своите коментари по решението за откриване на процедурата на 5 април 2020 г. ⁽¹⁵⁾. Коментарите са изложени в две писма от Общината, съответно от 10 май 2019 г. ⁽¹⁶⁾ и 3 април 2020 г. ⁽¹⁷⁾.
- (10) На 5 февруари 2021 г. Надзорният орган изпрати допълнително искане за информация до норвежките органи ⁽¹⁸⁾. Норвежките органи представиха своя отговор на това искане на 12 април 2021 г. ⁽¹⁹⁾

⁽⁴⁾ Документ № 858239.

⁽⁵⁾ Документи № 863097, 863099, 864432 и 864434.

⁽⁶⁾ Документ № 872926.

⁽⁷⁾ *Пак там*.

⁽⁸⁾ Документ № 873252.

⁽⁹⁾ Документ № 923689.

⁽¹⁰⁾ Документ № 1058456.

⁽¹¹⁾ Пандемията от COVID-19 и свързаното с нея извънредно работно натоварване във връзка с преписките по уведомяване оказаха влияние върху разглеждането на настоящата жалба.

⁽¹²⁾ Документ № 1070238.

⁽¹³⁾ Документ № 1073541, включително приложенията, заведени като документи № 1073542 и 1073543.

⁽¹⁴⁾ Документ № 1082647.

⁽¹⁵⁾ Документ № 1126799.

⁽¹⁶⁾ Документ № 1126803.

⁽¹⁷⁾ Документ № 1126801.

⁽¹⁸⁾ Документ № 1178400.

⁽¹⁹⁾ Норвежките органи отговориха с писмо по електронната поща на 12 април 2021 г., заведено като документ № 1202143. Придружителното писмо и приложенията към него са заведени като документи № 1194243, 1194249, 1194179, 1194189, 1194181, 1194183, 1194199, 1194185, 1194187, 1194217, 1194191, 1194193, 1194197, 1194195, 1194255, 1194253, 1194205, 1194201, 1194203, 1194209, 1194207, 1194211, 1194213, 1194223, 1194215, 1194229, 1194219, 1194221, 1194225, 1194233, 1194227, 1194235, 1194231, 1194239, 1194251, 1194237, 1194245, 1194241 и 1194247.

2. ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ

2.1. Засегната инфраструктура и юридически лица

- (11) Инфраструктурата на уличното осветление по общинските пътища в миналото е била собственост на общинска структура с наименованието Bergen Lysverker. През 1996 г. обаче Bergen Lysverker, включително нейните активи, е придобита от дружеството ВКК DA. По това време последното е било собственост на няколко общини, като Община Берген е била мажоритарен акционер.
- (12) По-късно ВКК DA е реструктурирано в дружеството ВКК AS⁽²⁰⁾. Според публично достъпната информация Общината притежава 37,75 % от акциите. Сред другите акционери са Statkraft Industrial Holding AS и различни общини⁽²¹⁾.
- (13) Оттогава различни дъщерни дружества на ВКК AS притежават и експлоатират инфраструктурата за улично осветление по общинските пътища в Берген. Инфраструктурата, управлявана от групата ВКК, понастоящем е собственост на Veilys AS. Това дружество притежава и инфраструктура за улично осветление по държавни, областни и частни пътища.
- (14) Според норвежките органи Veilys AS не експлоатира и не поддържа инфраструктурата си за улично осветление. Вместо това тези дейности се извършват от дъщерно дружество с наименование ВКК EnoTek AS⁽²²⁾.
- (15) Както ще бъде описано по-подробно по-долу, Veilys AS не притежава цялата инфраструктура за улично осветление по общинските пътища в Берген. Част от тази инфраструктура е собственост на Общината.

2.2. МЕРКИ, ПОСОЧЕНИ В ЖАЛБАТА

- (16) В жалбата са посочени две мерки, за които се твърди, че представляват държавна помощ. Първо, жалбоподателят твърди, че Общината е изплатила прекомерни компенсации на дружествата от групата ВКК за поддръжката и експлоатацията на уличното осветление по общинските пътища (мярка а). Второ, жалбата се отнася до финансирането от страна на Общината на 12 000 нови светодиодни осветителни тела, монтирани на инфраструктурата, собственост на Veilys AS (мярка б)⁽²³⁾.
- (17) Според жалбоподателя мерките а) и б) представляват продължаващо и в момента нарушение на правилата за държавна помощ, започнало от 1 януари 2016 г. Както е посочено в точка 18 от решението за откриване на процедурата, Надзорният орган съответно ограничи оценката си на мерки а) и б) до този период.
- (18) Жалбоподателят счита, че няколко доставчици биха желали да експлоатират и поддържат уличното осветление срещу компенсация. Въз основа на това той счита, че дейностите, включващи поддръжка и експлоатация, имат икономически характер⁽²⁴⁾.

⁽²⁰⁾ Документ № 863099, стр. 1. Допълнителна информация относно коментарите на норвежките органи и заинтересованите страни е включена в точки 3 и 4 по-долу.

⁽²¹⁾ Данните са от уебсайта www.proff.no.

⁽²²⁾ Документ № 1126803, стр. 1 и документ № 1126801, стр. 1.

⁽²³⁾ Вж. т. 19 и 34 от решението за откриване на процедурата.

⁽²⁴⁾ Документ № 855990, стр. 6.

- (19) Доколкото компенсацията се отнася до услуга от общ икономически интерес („УОИИ“), жалбоподателят твърди следното ⁽²⁵⁾: първо, че наличието на държавна помощ не може да бъде изключено въз основа на критериите по делото *Altmark* ⁽²⁶⁾; второ, че въпросната компенсация надвишава тавана на минималната помощ (*de minimis*) за УОИИ от 500 000 EUR ⁽²⁷⁾; трето, че мерките не отговарят на изискванията на Решението за УОИИ ⁽²⁸⁾.
- (20) Жалбоподателят оценява прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация на 1,12 млн. евро годишно. Твърди се, че в сравними договори за услуги са предвидени цени от около [...] норвежки крони на осветителна точка годишно ⁽²⁹⁾.

2.3. ДОПЪЛНИТЕЛНАТА МЯРКА, ПОСОЧЕНА В РЕШЕНИЕТО ЗА ОТКРИВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

- (21) Плащанията от Общината включват компенсация за капиталови разходи, свързани с инфраструктурата за улично осветление, собственост на Veilys AS. Този елемент от компенсационния механизъм беше включен в официалното разследване като мярка в). Както е посочено в точка 18 от решението за откриване на процедурата, оценката на мярката в) не е ограничена до периода, започнал от 1 януари 2016 г.

3. МНЕНИЯ НА НОРВЕЖКИТЕ ОРГАНИ

3.1. Контекст

3.1.1. Връзка между инфраструктурата на уличното осветление и електроснабдителната мрежа

- (22) Норвежките органи подчертават тясната функционална връзка между електроснабдителните мрежи и инфраструктурите, използвани за осигуряване на улично осветление. Уличните осветителни тела и свързващите ги кабели често са прикрепени към стълбове за комунални услуги, на които се намират и захранващи кабели. По този начин инфраструктурата в Берген има двойна цел ⁽³⁰⁾.
- (23) До 1991 г. няма разграничение между експлоатацията и поддръжката на инфраструктури за целите на електроснабдяването и уличното осветление. Покрай общинските пътища експлоатацията и поддръжката на тези инфраструктури се извършва или от общините, или от местни образувания, собственост на общините ⁽³¹⁾.
- (24) От 1991 г. обаче енергийните пазари в Норвегия са частично либерализирани. Във връзка с това експлоатацията на електроснабдителните мрежи става обект на монополно регулиране ⁽³²⁾.

⁽²⁵⁾ Документ № 855990, стр. 7—10.

⁽²⁶⁾ Решение на Съда от 24 юли 2003 г. по дело *Altmark Trans u Regierungspräsidium Magdenburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, т. 87—93.

⁽²⁷⁾ Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114, 26.4.2012 г., стр. 8), посочен в точка 13а от приложение XV към Споразумението за ЕИП, вж. решение № 225/2012 на Съвместния комитет, публикувано в ОВ L 81, 21.3.2013 г., стр. 27 и в притурка за ЕИП № 18, 21.3.2013 г., стр. 32, изменено с Регламент (ЕС) 2018/1923 на Комисията от 7 декември 2018 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 360/2012 по отношение на срока на неговото прилагане (ОВ L 313, 10.12.2018 г., стр. 2), вж. решение № 266/2019 на Съвместния комитет (все още непубликувано), и Регламент (ЕС) 2020/1474 на Комисията от 13 октомври 2020 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 360/2012 във връзка с удължаването на срока на прилагането му и ограничена във времето дерогация за предприятия в затруднено положение, за да се отчете отражението на пандемията от COVID-19 (ОВ L 337, 14.10.2020 г., стр. 1), вж. решение № 68/2021 на Съвместния комитет (все още непубликувано).

⁽²⁸⁾ Решение 2012/21/ЕС на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3), посочено в точка 13 от приложение XV към Споразумението за ЕИП, вж. Решение № 66/2012 на Съвместния комитет, публикувано в ОВ L 207, 2.8.2012 г., стр. 46 и в притурка за ЕИП № 43, 2.8.2012 г., стр. 56.

⁽²⁹⁾ Документ № 855990, стр. 8.

⁽³⁰⁾ Документ № 1126801, стр. 3.

⁽³¹⁾ Документ № 1126801, стр. 3.

⁽³²⁾ Документ № 1126801, стр. 3.

- (25) В рамките на този специфичен за бранша режим собствениците на инфраструктури са задължени да експлоатират своите инфраструктури. На други образувания е забранено да ги дублират. Разходите за експлоатация и поддръжка се покриват от тарифи (*nettleie*), които трябва да отговарят на регулираната възвръщаемост, определена от Норвежкия енергиен регулаторен орган (NVE) ⁽³³⁾.
- (26) За разлика от това, за инфраструктурите за улично осветление не е установено монополно регулиране на национално равнище. Поради това структурата на собствеността и условията за експлоатация на такива инфраструктури зависят от местните условия. Няколко образувания предлагат услуги, свързани с експлоатацията и поддръжката, на търговска основа ⁽³⁴⁾.

3.1.2. Продажбата на Bergen Lysverker и регулиране на бъдещите доставки

- (27) Целта на процеса през 1996 г. е Общината да продаде Bergen Lysverker, включително всичките активи и операции на тази структура ⁽³⁵⁾. Тези активи и операции са свързани по-специално с електропроизводството и електроразпределението. Инфраструктурата на уличното осветление е сметана за второстепенен елемент, който на практика не може да бъде отделен ⁽³⁶⁾.
- (28) В писменото обобщение на съветника (*Rådmannen*) до Градския съвет на Берген при подготовката на решението за продажбата отново се посочва, че редица публични дружества са били поканени да участват в търга. Общината се е снабдила и с оценка от Enskilda Securities ⁽³⁷⁾.
- (29) Тази оценка е взета предвид в предложението на представител на Градския съвет на Берген. Като се вземат предвид нетните пасиви, е посочена стойност между 2,8 и 3 милиарда норвежки крони ⁽³⁸⁾.
- (30) Целото, заведено пред Градския съвет на Берген, включва и докладна записка относно полезните взаимодействия. В докладната записка се посочва, че продажбата ще има двойна цел. Първо, Общината следва да допринесе за изграждането на функционална структура за електроснабдяване в района на Берген. Второ, продажбата следва да освободи капитал за Общината въз основа на пазарните цени ⁽³⁹⁾. Посочени са и редица допълнителни съображения ⁽⁴⁰⁾.
- (31) В член 6 от споразумението за продажба между Общината и ВКК DA цената, която трябва да се плати за Bergen Lysverker, е определена на 2,619 милиарда норвежки крони. Тази цена се основава на брутна цена от 3,124 милиарда норвежки крони преди приспадане на дълговете и пенсионните задължения ⁽⁴¹⁾.
- (32) В член 7, буква в) от споразумението за продажба от 1996 г. ⁽⁴²⁾ е включен механизъм за регулиране на компенсацията за бъдещото осигуряване на улично осветление и свързаните с него услуги. Съгласно този механизъм дружеството ВКК DA ще бъде свободно да експлоатира уличното осветление при пазарни условия, които следва да включват покриване на разходите плюс капиталови разходи за ангажирания капитал, равен на нормата на възвръщаемост, определена от NVE за регулираната инфраструктура на електроенергийната мрежа ⁽⁴³⁾.
- (33) Стойността на мрежата за улично осветление не е определена отделно в споразумението за продажба. В съответствие с член 6 от него обаче ВКК DA е започнало процес на комплексна проверка. В доклада на счетоводната фирма, използван за тази цел, осчетоводената стойност на уличното осветление е определена на 55 милиона норвежки крони ⁽⁴⁴⁾.

⁽³³⁾ Документ № 1126801, стр. 3.

⁽³⁴⁾ Документ № 1126801, стр. 3.

⁽³⁵⁾ Документ № 1194249, стр. 2.

⁽³⁶⁾ Документ № 1194249, стр. 4.

⁽³⁷⁾ Документ № 1194189, стр. 2 (под номер 1372).

⁽³⁸⁾ Документ № 1194189, стр. 2—3 (под номер 1372 и 1373).

⁽³⁹⁾ Документ № 1194189, стр. 5 (под номер 1375).

⁽⁴⁰⁾ Документ № 1194189, стр. 5 и 7 (под номер 1375 и 1376).

⁽⁴¹⁾ Документ № 1194179.

⁽⁴²⁾ Документ № 1194249.

⁽⁴³⁾ Документ № 1194179. В оригиналния текст на норвежки език този член гласи следното: „[...] kjøperen står fritt til å avtale på markedsmessige betingelser drift av veilys som skal innebære kostnadsdekning + NVE rente for den kapital som er bundet.“

⁽⁴⁴⁾ Документ № 1194249, стр. 3—4 и документ № 1194183.

3.1.3. Последващите договори между Общината и дружествата от групата ВКК

- (34) От 2012 г. насам норвежките органи предоставят договори, уреждащи осигуряването на улично осветление и свързаните с него услуги по общинските пътища в Берген. Срокът на договорите обикновено е две години с възможност за удължаване с една година ⁽⁴⁵⁾.
- (35) Договорът за периода 2012—2014 г. е сключен с дружеството ВКК Nett AS. Първоначално той включва 18 228 осветителни точки. От тях 16 082 са контролирани от групата ВКК, а 2 146 са собственост на Общината. Предвидено е обаче броят на осветителните точки да се променя по време на срока на договора ⁽⁴⁶⁾.
- (36) Уреждането на компенсацията се съдържа в член 7 от договора и в приложение А към него. Цената за поддръжката и експлоатацията е определена на [...] норвежки крони без ДДС за всяка осветителна точка годишно. Следователно общата годишна компенсация за поддръжката и експлоатацията на 18 228 съществуващи осветителни точки ще възлиза на [...] норвежки крони ⁽⁴⁷⁾.
- (37) Компенсацията за капиталовите разходи е определена на [...] норвежки крони без ДДС за всяка осветителна точка годишно. Тъй като този елемент обхваща само осветителните точки, контролирани от групата ВКК, той води до годишна компенсация от [...] норвежки крони по отношение на тези 16 082 съществуващи осветителни точки ⁽⁴⁸⁾.
- (38) Договорът за периода 2015—2017 г. е сключен и с ВКК Nett AS. Първоначално той включва 18 407 осветителни точки. От тях 16 058 са контролирани от групата ВКК, а 2 349 са собственост на Общината ⁽⁴⁹⁾.
- (39) В съответствие със същата структура като при предишния договор компенсацията е определена в член 7 от договора и приложение А към него. Цената за поддръжката и експлоатацията е определена на [...] норвежки крони без ДДС за всяка осветителна точка годишно. Следователно въз основа на броя на съществуващите осветителни точки, който е 18 407, годишната компенсация за поддръжка и експлоатация възлиза на [...] норвежки крони ⁽⁵⁰⁾.
- (40) Компенсацията за капиталовите разходи е определена на същото равнище на брой осветителни точки — [...] норвежки крони без ДДС, както в предишния договор (вж. точка (37)). Тъй като групата ВКК притежава 16 058 съществуващи осветителни точки, годишната компенсация за капиталовите разходи е изчислена на [...] норвежки крони ⁽⁵¹⁾.
- (41) Съществуващият договор е удължен за периода от 2018 г. нататък. В съответствие с писмото на Общината от 19 юни 2017 г. договарът първоначално е удължен до 1 юли 2018 г. Във връзка с това Общината отбелязва, че поради промяна в структурата на дружеството удълженият договор ще трябва да бъде сключен с ВКК EnoTek AS ⁽⁵²⁾.
- (42) След това договарът е удължен до 1 януари 2019 г. Във връзка с това Общината отбелязва, че е в ход процес, в рамките на който се предприемат действия за придобиване на уличните лампи, собственост на групата ВКК ⁽⁵³⁾.
- (43) В писмо относно удължаването групата ВКК обяснява, че инфраструктурата за улично осветление е била прехвърлена на нейното дъщерно дружество Veilys AS. На тази основа Общината ще получи две потвърждения за удължаването. Първото потвърждение ще бъде от Veilys AS и ще се отнася до уличните лампи, собственост на това дружество. Второто потвърждение ще бъде изпратено от ВКК EnoTek AS за предоставените от него услуги по отношение на уличните лампи, които са собственост на Общината ⁽⁵⁴⁾.

⁽⁴⁵⁾ Документ № 1194249, стр. 6.

⁽⁴⁶⁾ Документ № 1194253, стр. 1—5.

⁽⁴⁷⁾ Документ № 1194253.

⁽⁴⁸⁾ Документ № 1194253.

⁽⁴⁹⁾ Документ № 1194205, стр. 1—5.

⁽⁵⁰⁾ Копие от договора беше представено на Надзорния орган на 28 февруари 2019 г. Той е заведен като документ № 1058456.

⁽⁵¹⁾ Документ № 1058456.

⁽⁵²⁾ Документ № 1194203.

⁽⁵³⁾ Документ № 1194209.

⁽⁵⁴⁾ Документ № 1194211.

- (44) На 20 декември 2018 г. договърът беше удължен при същите условия до 1 януари 2020 г. Това беше направено във връзка с удължаването на споразумение за намерение, свързано с възможното придобиване от страна на Общината на инфраструктурата за улично осветление, собственост на Veilys AS ⁽⁵⁵⁾.
- (45) Норвежките органи най-накрая представиха неподписано второ удължаване на споразумението за намерение. Съгласно този документ договърът е удължен още веднъж при същите условия. Въз основа на предоставената информация Надзорният орган разбира, че този договор все още е в сила ⁽⁵⁶⁾.
- (46) Освен договорите, отнасящи се до уличното осветление по общинските пътища, съществуват договори за: i) улично осветление по частни пътища ⁽⁵⁷⁾; и ii) осветление в парковете и по пешеходните пътища ⁽⁵⁸⁾. В съответствие с точки 19 и 34 от решението за откриване на процедурата тези договори не попадат в обхвата на настоящото решение.

3.1.4. Провеждане на търгове за някои дейности по експлоатация и поддръжка

- (47) За експлоатацията и поддръжката на уличното осветление и светодиодните осветителни тела, собственост на Общината, е обявена обществена поръчка. Предоставянето на услугите по този договор започна на 1 април 2020 г. ⁽⁵⁹⁾.
- (48) Съгласно поканата за представяне на оферти договърът обхваща около 3 100 улични лампи, собственост на Общината. Освен това в него са включени 12 000 светодиодни осветителни тела, инсталирани на инфраструктурата, собственост на Veilys AS. Включената инфраструктура е конкретизирана допълнително: 3 133 осветителни тела, 2 254 стоманени стълба/установки за кабели, 841 дървени стълба, 12 000 светодиодни осветителни тела и неизвестно количество кабели ⁽⁶⁰⁾.
- (49) Освен това от поканата за представяне на оферти следва, че срокът на договора е четири години, а прогнозната му стойност е между 4 и 6 милиона норвежки крони годишно (без ДДС). Договорът е трябвало да бъде възложен чрез открита тръжна процедура на оферента с най-ниска цена ⁽⁶¹⁾.
- (50) В тръжната процедура са подадени шест оферти ⁽⁶²⁾. Договорът е възложен на ВКК EnoTek AS на цена от 10 554 689 норвежки крони. Цената на останалите пет оферти е в обхвата на 11 930 826 норвежки крони до 26 596 947,50 норвежки крони ⁽⁶³⁾.
- (51) Равнището на обслужване по договора за възлагане на обществената поръчка като цяло е сходно с това по договорите, описани в раздел 3.1.3 по-горе. При последните договори обаче отговорностите на доставчика включват подмяна на неизправно оборудване. Съгласно договора за възлагане на обществена поръчка това задължение пада върху Общината ⁽⁶⁴⁾.

3.1.5. Промени в броя на уличните лампи

- (52) Договорите между Общината и дружествата от групата ВКК, описани в раздел 3.1.3 по-горе, предвиждат, че броят на уличните лампи ще се променя с течение на времето. Въз основа на последната налична документация норвежките органи обясняват в писмото си от 12 април 2021 г., че броят на уличните лампи, собственост на Общината, е нараснал на 4 219. По това време общият брой на уличните лампи, притежавани от Veilys AS, възлиза на 27 748 ⁽⁶⁵⁾. Освен това, както беше споменато, Общината е закупила 12 000 светодиодни осветителни тела, които са били инсталирани на инфраструктурата, собственост на Veilys AS ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁵⁵⁾ Документ № 1194213.

⁽⁵⁶⁾ Документ № 1194223.

⁽⁵⁷⁾ Документ № 1194201.

⁽⁵⁸⁾ Този договор е споменат в писмото, заведено като документ № 1194203.

⁽⁵⁹⁾ Документ № 1126801, стр. 4 и документ № 1194249, стр. 13.

⁽⁶⁰⁾ Документ № 1194249, стр. 13.

⁽⁶¹⁾ Документ № 1194251, т. 1.6, 2.2 и 8.

⁽⁶²⁾ Документ № 1194249, стр. 13.

⁽⁶³⁾ Документ № 1194231.

⁽⁶⁴⁾ Документ № 1194249, стр. 14.

⁽⁶⁵⁾ Към момента на приемане на настоящото решение обобщена информация за услугите, предоставяни от групата ВКК, е била налична на адрес: <https://www.eviny.no/vare-tjenester>.

⁽⁶⁶⁾ Документ № 1194249, стр. 1.

3.1.6. Дейности в рамките на групата ВКК

- (53) Норвежките органи са предоставили преглед на плащанията от Общината към дружествата от групата ВКК. В допълнение към плащанията по разглежданите мерки Общината е платила и за други дейности извън техния обхват. Последните плащания са свързани с енергоснабвяването и свързаните с него услуги. Няколко от услугите, за които се получава възнаграждение извън обхвата на разглежданите мерки, водят до конкуренция с други доставчици ⁽⁶⁷⁾.
- (54) В допълнение към дейностите, за които Общината получава възнаграждение, от уебстраниците на групата ВКК е видно, че дружествата от тази група работят на редица други пазари. Групата е представена като най-голямата група за възобновяеми енергийни източници в Западна Норвегия. Предлаганите услуги включват, наред с другото, съоръжения за зареждане на автомобили, лодки и кораби, услуги, свързани със създаването и модернизирването на инфраструктури, включително в областта на центрове за данни, телекомуникациите и морското стопанство, както и свързани с интернет услуги, отнасящи се до оптичния интернет, съхранението на данни и така наречения интернет на нещата ⁽⁶⁸⁾.
- (55) Норвежките органи не разполагат с преки доказателства, че компенсацията, изплащана от Общината във връзка с уличното осветление по общинските пътища, се използва за „кръстосано“ субсидиране на други икономически дейности. Прехвърлянето на инфраструктурата за улично осветление към Veilys AS е направено отчасти с цел предотвратяване на „кръстосано“ субсидиране. Въпреки това, поради липса на документация, „кръстосаното“ субсидиране не може да бъде изключено ⁽⁶⁹⁾.
- (56) Норвежките органи също така изтъкнаха, че дейностите, свързани с уличното осветление в рамките на групата ВКК, не се ограничават само до Общината. По-специално Veilys AS получава компенсация от други публичноправни образувания по отношение на уличното осветление, което притежава по техните обществени пътища ⁽⁷⁰⁾.

3.2. ОБЩО МНЕНИЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО ЗА ОТКРИВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

- (57) Норвежките органи считат, че Надзорният орган не е предоставил достатъчно основания за откриване на официалната процедура по разследване. В резултат на това Общината е поставена в положение на правна несигурност ⁽⁷¹⁾.
- (58) Тъй като Общината закупува улично осветление, норвежките органи оспорват разграничението между мярка а) и в). Правилно е обаче компенсацията да отразява различни елементи ⁽⁷²⁾.
- (59) Норвежките органи твърдят, че при правното квалифициране трябва да се отчита контекстът, в който се извършва дейността. Единствената цел на осигуряването на улично осветление е да служи на широката общественост ⁽⁷³⁾, а самото осигуряване се организира в съответствие с норвежкия Закон за пътищата ⁽⁷⁴⁾.
- (60) Съгласно член 20 от този закон общините са отговорни за експлоатацията и поддръжката на общинските пътища. Макар че този закон не изисква от общините да осигуряват улично осветление или да осигуряват улично осветление на определено равнище, тази дейност е в съответствие с неговата цел за пътна безопасност ⁽⁷⁵⁾. Освен това при планирането, изграждането и модернизирването на пътищата Общината следва стандарта (*veinormalen*) на Норвежката администрация на обществените пътища (*Statens vegvesen*). Този стандарт съдържа спецификации за наличието на улични лампи ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁶⁷⁾ Документ № 1194249, стр. 15.

⁽⁶⁸⁾ Документ № 1194249, стр. 15.

⁽⁶⁹⁾ Документ № 1194249, стр. 16.

⁽⁷⁰⁾ Документ № 1126801, стр. 4.

⁽⁷¹⁾ Документ № 1126803, стр. 2.

⁽⁷²⁾ Документ № 1126801, стр. 4, 6 и 7.

⁽⁷³⁾ Документ № 1126801, стр. 4.

⁽⁷⁴⁾ *Lov om vegar* (Закон за пътищата), LOV-1963-06-21-23.

⁽⁷⁵⁾ Документ № 1126801, стр. 4.

⁽⁷⁶⁾ Документ № 1126801, стр. 4 и документ № 1194249, стр. 5.

- (61) С оглед на тези фактори норвежките органи твърдят, че компенсацията се предоставя по отношение на неикономически дейности. Норвежките органи считат, че решението по дело *Selex* ⁽⁷⁷⁾ е в подкрепа на тяхната позиция ⁽⁷⁸⁾.
- (62) Освен това норвежките органи се позовават на Насоките относно понятието за държавна помощ ⁽⁷⁹⁾. Те твърдят, че точка 17 относно публичните правомощия и публичните органи потвърждава, че осигуряването на улично осветление има неикономически характер ⁽⁸⁰⁾. Във всеки случай дейностите, които имат за цел осигуряване на обществената безопасност, следва да се квалифицират наравно с неикономическите дейности, извършвани за социални, културни, образователни и педагогически цели ⁽⁸¹⁾.
- (63) Ако Надзорният орган счита, че съществува пазар за улично осветление, този пазар се характеризира с два недостатъка. Първо, инфраструктурата за улично осветление, която трябва да бъде разположена покрай съответните пътища, представлява естествен монопол. Второ, уличното осветление е обществено благо, от което произтичат проблеми, свързани с недобросъвестно извличане на облага ⁽⁸²⁾.
- (64) Собствеността върху инфраструктурата предоставя пазарна мощ на групата ВКК спрямо Общината. На практика е невъзможно Общината да не осигурява улично осветление по своите пътища. Общината също така не може да дава указания на собственика на инфраструктурата как и при какви условия да се възлагат услуги, свързани с инфраструктурата ⁽⁸³⁾.
- (65) Въпреки че за определяне на пазарните цени обикновено съществуват алтернативни методи на тръжната процедура, според норвежките органи Надзорният орган не е взел предвид конкретните обстоятелства по случая. Образуване, което купува от монополист, няма законно право да получава услуги при условията, които счита за разумни. Този вреден ефект от монополното положение може да бъде отстранен единствено чрез прилагане на законодателството в областта на конкуренцията или чрез регулиране на цените ⁽⁸⁴⁾.

3.3. КОНКРЕТНИ КОМЕНТАРИ ПО МЯРКА А) — ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ПОДДРЪЖКА

- (66) Възможно е да са въведени правила за индексирание, въз основа на които да са определени равнищата на компенсация през разглеждания период. Норвежките органи обаче не са в състояние да предоставят окончателен отговор ⁽⁸⁵⁾.
- (67) Що се отнася до възможностите за сравняване на равнището на компенсация с това в други области, норвежките органи подчертават, че външен доставчик на услуги по поддръжка и експлоатация няма да поеме капиталовите разходи, свързани с инфраструктура, която не е негова собственост. Съответно компенсацията за капиталовите разходи (мярка в) трябва да бъде изключена, когато се сравнява равнището на компенсация с това, което плащат публичноправните образувания по отношение на инфраструктурата, която самите те притежават. През 2020 г. Общината е платила за експлоатация и поддръжка [...] норвежки крони на улична лампа ⁽⁸⁶⁾.
- (68) Що се отнася до твърдението на жалбоподателя, че са предоставени услуги по експлоатация и поддръжка на стойност [...] норвежки крони на осветителна точка годишно, норвежките органи считат, че това не е документирано. Жалбоподателят е използвал също така друг географски регион като отправна точка ⁽⁸⁷⁾.

⁽⁷⁷⁾ Норвежките органи се позовават като цяло на решението по дело *Selex*. Въз основа на предишна кореспонденция и на решението за откриване на процедурата Надзорният орган приема, че норвежките органи се позовават на решението на Съда от 26 март 2009 г., *Selex Sistemi Integrati/Комисия*, С-113/07Р, ЕУ:С:2009:191, както и на решението на Общия съд от 12 декември 2006 г., *Selex Sistemi Integrati/Комисия*, Т-155/04, ЕУ:Т:2006:387.

⁽⁷⁸⁾ Документ № 1126803, стр. 1 и документ № 1126801, стр. 4—9.

⁽⁷⁹⁾ Решение на Надзорния орган на ЕАСТ № 3/17/СОЛ от 18 януари 2017 г. за изменение за сто и втори път на процесуалните и материалноправните норми в областта на държавната помощ чрез въвеждане на нови насоки относно понятието за държавна помощ, посочено в член 61, параграф 1 от Споразумението за Европейското икономическо пространство [2017/2413] (ОВ L 342, 21.12.2017 г., стр. 35—84 и притурка за ЕИП № 82, 21.12.2017 г., стр. 1).

⁽⁸⁰⁾ Документ № 1126801, стр. 5—6.

⁽⁸¹⁾ Документ № 1126801, стр. 6.

⁽⁸²⁾ Документ № 1126801, стр. 6.

⁽⁸³⁾ Документ № 1126801, стр. 6.

⁽⁸⁴⁾ Документ № 1126803, стр. 2.

⁽⁸⁵⁾ Документ № 1194249, стр. 7.

⁽⁸⁶⁾ Документ № 1126801, стр. 7.

⁽⁸⁷⁾ Документ № 1126801, стр. 7.

- (69) Норвежките органи обаче са представили данни от базата данни KOSTRA за разходите, направени за улично осветление от големите общини в Норвегия ⁽⁸⁸⁾. Тези данни показват общите годишни разходи на осветителна точка, включително разходите за електроенергия, за периода 2016—2019 г. Както се вижда от таблицата по-долу, разходите, направени от Общината, са най-високите регистрирани ⁽⁸⁹⁾.

Таблица 1 — Разходи за улично осветление, направени от големите общини в Норвегия (в норвежки крони)

Category	SFS Kostnader til gatebelysning per lyspunkt kommunale veier									
	Bergen	Bærum	Drammen	Fredrikstad	Kristiansand	Oslo	Sandnes	Stavanger	Tromsø	Trondheim
2015										
2016	1200,20	779,70	592,90	883,90	801,30	818,20	758,20	519,00	466,20	1056,90
2017	1216,70	673,70	622,00	633,90	912,80	945,50	733,30	519,00	831,10	1115,00
2018	1324,00	643,50	714,90	687,50	741,10	1000,00	730,20	733,10	724,90	1187,40
2019	1219,70	773,50	861,00	667,90	747,10	1000,00	750,00	666,70	607,10	779,10

- (70) Възможно е компенсацията да е включвала елемент на прекомерна компенсация, а Общината периодично е поставяла под въпрос цени, които счита за високи. Освен това норвежките органи считат, че е следвало да се установи разделение на отчетите за осигуряване на улично осветление и за други дейности ⁽⁹⁰⁾.

3.4. КОНКРЕТНИ КОМЕНТАРИ ПО МЯРКА Б) — ФИНАНСИРАНЕ НА 12 000 СВЕТОДИОДНИ ОСВЕТИТЕЛНИ ТЕЛА

- (71) През 2017 г. Градският съвет на Берген е решил да закупи 12 000 светодиодни осветителни тела, които да бъдат монтирани в инфраструктурата на уличното осветление по общинските пътища. Поради мащаба и естеството си тази модернизация не попада в обхвата на договорите с групата ВКК ⁽⁹¹⁾.
- (72) Целите на инвестицията са i) екологични; и ii) да се намалят разходите за електроенергия ⁽⁹²⁾. Намалените разходи за електроенергия ще облагодетелстват пряко Общината, тъй като електроенергията не е включена в договорите с групата ВКК ⁽⁹³⁾.
- (73) Договорът е сключен въз основа на открита тръжна процедура на стойност 60 милиона норвежки крони. Монтажът продължава до края на 2019 г. ⁽⁹⁴⁾. Общината ще запази собствеността си върху светодиодните осветителни тела ⁽⁹⁵⁾.
- (74) Разходите за едно осветително тяло са 1 899 норвежки крони през 2018 г. и 2 039 норвежки крони през 2019 г. Разходите за планиране и монтаж възлизат на [...] норвежки крони на осветителна точка. Тъй като икономии на електроенергия се оценяват на [...] норвежки крони на осветителна точка годишно, Общината очаква да възстанови инвестиционните си разходи за период от 7 до 10 години ⁽⁹⁶⁾.
- (75) Както е обяснено в раздел 3.1.4, поддръжката на светодиодните осветителни тела е възложена чрез тръжна процедура заедно с поддръжката на останалата инфраструктура, собственост на Общината. По силата на този договор Общината постига икономии на разходи, отразяващи по-дългия живот на светодиодните осветителни тела ⁽⁹⁷⁾. Общината очаква също така да договори корекции в договора, обхващащ инфраструктурата, собственост на Veilys AS ⁽⁹⁸⁾.

⁽⁸⁸⁾ Според норвежките органи терминът KOSTRA е съкращение от KOMmune-STat-RApportering. Основната цел на агрегирането на данни в KOSTRA е да се направи сравнителен анализ на равнището на разходите за различните обществени услуги. Статистическата база данни се управлява от Statistics Norway (SSB). Вж. документ № 1194249, стр. 10.

⁽⁸⁹⁾ Документ № 1126801, стр. 7 и документ № 1194249, стр. 10. Таблицата е представена на стр. 10 от документ № 1194249.

⁽⁹⁰⁾ Документ № 1126801, стр. 7 и документ № 1194249, стр. 16.

⁽⁹¹⁾ Документ № 1126801, стр. 7—8 и документ № 1194249, стр. 16.

⁽⁹²⁾ *Пак там*.

⁽⁹³⁾ Документ № 1194249, стр. 11.

⁽⁹⁴⁾ Документ № 1126801, стр. 8 и документ № 1194249, стр. 12.

⁽⁹⁵⁾ Документ № 1126801, стр. 8.

⁽⁹⁶⁾ Документ № 1194249, стр. 12.

⁽⁹⁷⁾ Документ № 1194249, стр. 11—12.

⁽⁹⁸⁾ Документ № 1194249, стр. 11.

3.5. КОНКРЕТНИ КОМЕНТАРИ ПО МЯРКА В) — КАПИТАЛОВИ РАЗХОДИ

- (76) Норвежките органи считат за обичайна практика външен собственик на инфраструктура, която се използва за създаването на обществени блага, да има право на компенсация за капиталовите разходи. За сравнение, когато публичноправното образувание, което финансира осигуряването на уличното осветление, притежава самата инфраструктура, капиталовите разходи, свързани с тази инфраструктура, се поемат от публичноправното образувание като собственик на инфраструктурата ⁽⁹⁹⁾.
- (77) Компенсацията за капиталовите разходи е определена въз основа на условията в член 7, буква в) от споразумението за продажба от 1996 г. В този механизъм се предвижда, както е посочено в раздел 3.1.2, че групата ВКК има право на капиталови разходи за ангажирания капитал, равни на нормата на възвръщаемост, определена от NVE за регулираната инфраструктура на електроенергийната мрежа ⁽¹⁰⁰⁾.
- (78) Този принцип е доуточнен по-нататък ⁽¹⁰¹⁾. В член 6 от договора от 1998 г. се посочва, че компенсацията следва да покрива амортизацията и лихвите, свързани с капитала, инвестиран в инфраструктурата за улично осветление към момента на сключване на този договор. Амортизацията и лихвите, свързани с бъдещи инвестиции по поръчка на Общината, също следва да бъдат покрити. Този подход е запазен и в следващите договори ⁽¹⁰²⁾.
- (79) Общината и групата ВКК обаче не са постигнали съгласие по въпроса как следва да се изчисляват капиталовите разходи. Оспорваните елементи са се отнасяли по-конкретно до това каква разходна основа следва да се прилага при изчисленията и как следва да се отчита амортизацията.
- (80) Във връзка с това норвежките органи се позовават на доклад, представен от ВКК Nett AS през 2002 г. Според норвежките органи този доклад отразява амортизационен профил в съответствие със споразумението за продажба от 1996 г. ⁽¹⁰³⁾.
- (81) През 2003 г. обаче Общината поставя под въпрос начина, по който дружеството ВКК Nett AS е определило капиталовата основа, в това число по-специално амортизационните отчисления. С писмо от 18 февруари 2004 г. ВКК Nett AS представя обяснение, в което заявява, *inter alia*, че капиталовите разходи са били установени въз основа на обичайни критерии ⁽¹⁰⁴⁾.
- (82) ВКК Nett AS описва допълнително основата за своите изчисления в писмо от 30 март 2004 г. Според ВКК Nett AS стойността на инфраструктурните активи следва да се определи на 81,6 милиона норвежки крони въз основа на техническа оценка на възстановителната стойност ⁽¹⁰⁵⁾.
- (83) Общината не е съгласна с този подход и счита, че стойността на активите следва да се основава на балансовата стойност. Общината е поискала компенсацията да бъде съответно коригирана ⁽¹⁰⁶⁾.
- (84) С писмо от 4 август 2004 г. ВКК Nett AS отхвърля тази претенция. В него ВКК Nett AS подчертава, че механизмът, установен в споразумението за продажба от 1996 г., предполага, че върху ангажирания капитал следва да се прилага нормата на възвръщаемост на NVE. Освен това ВКК Nett AS поддържа становището си, че е целесъобразно равнището на ангажирания капитал да се определи въз основа на техническа оценка на възстановителната стойност на активите ⁽¹⁰⁷⁾. Този метод води до почти двойно увеличение на капиталовата основа в сравнение с това, което би следвало от балансовата стойност. И към днешна дата равнището на компенсацията остава много по-високо, отколкото ако е било изчислено въз основа на балансовата стойност ⁽¹⁰⁸⁾.

⁽⁹⁹⁾ Документ № 1126801, стр. 8 и документ № 1194249, стр. 7.

⁽¹⁰⁰⁾ Документ № 1194179. Както е посочено в бележка под линия 43, в оригиналния текст на норвежки език, точката гласи следното: „[...] kjøperen står fritt til å avtale på markedsmessige betingelser drift av veilys som skal innebære kostnadsdekning + NVE rente for den kapital som er bundet.“

⁽¹⁰¹⁾ Документ № 1194249, стр. 7—8.

⁽¹⁰²⁾ Документ № 1194249, стр. 8 и документ № 1194229, стр. 4.

⁽¹⁰³⁾ Документ № 1194249, стр. 8 и документ № 1194221.

⁽¹⁰⁴⁾ Документ № 1194249, стр. 8—9 и документ № 1194225.

⁽¹⁰⁵⁾ Документ № 1194249, стр. 9.

⁽¹⁰⁶⁾ Документ № 1194249, стр. 8 и документ № 1194233.

⁽¹⁰⁷⁾ Документ № 1194227.

⁽¹⁰⁸⁾ Документ № 1194249, стр. 9—10.

- (85) Както при компенсацията за експлоатация и поддръжка (мярка а), норвежките органи не са предоставили окончателен отговор на въпроса как е било определено равнището на компенсацията. Липсата на отделни отчети затруднява контрола ⁽¹⁰⁹⁾. В доклада за комплексна проверка относно Veilys AS ⁽¹¹⁰⁾ одиторите споменават, че са получили ограничена представа за разходите относно с договора с Общината ⁽¹¹¹⁾.
- (86) Поради това норвежките органи считат, че засегнатите дружества от групата ВКК може да са получили прекомерна компенсация. Данните от KOSTRA, представени в точка (69) по-горе, са показателни за наличието на такава прекомерна компенсация ⁽¹¹²⁾.

4. МНЕНИЯ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

4.1. Мнение на ВКК Veilys

4.1.1. Контекст

- (87) В споразумението от 1996 г. е предвидено, че ВКК DA закупува активите и операциите на Bergen Lysverker. С това дружеството се ангажира да осигурява непрекъснато улично осветление и поема отговорност за експлоатацията и поддръжката на инфраструктурата ⁽¹¹³⁾.
- (88) Подобно на норвежките органи ВКК Veilys счита, че член 7, буква в) от споразумението за продажба урежда бъдещата икономическа компенсация за осигуряването на улично осветление. В член 7, буква в) е отразено, първо, че групата ВКК има право на компенсация за експлоатацията и поддръжката на инфраструктурата и, второ, че има право на компенсация за ангажирания капитал. Тази разпоредба е послужила като основа за последващите договори ⁽¹¹⁴⁾.
- (89) Всички договори и операции, свързани с инфраструктурата за улично осветление, контролирани от групата ВКК, са организирани в рамките на изцяло притежаваното дъщерно дружество Veilys AS. Тези дейности обхващат около 50 000 улични лампи, включително разглежданите улични лампи по общинските пътища в Общината ⁽¹¹⁵⁾.

4.1.2. Общо мнение относно решението за откриване на процедурата

- (90) Компенсацията се отнася за обществена инфраструктура, която не се използва за предлагане на стоки или услуги на пазара. Следователно мерките не попадат в обхвата на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП ⁽¹¹⁶⁾.
- (91) В това отношение в решението за откриване на процедурата не е отразено по подходящ начин, че инфраструктурата е собственост на Veilys AS. Тъй като Veilys AS е единственият възможен доставчик, а Общината — единственият възможен купувач, компенсацията не се предоставя на предприятието ⁽¹¹⁷⁾.
- (92) Във всеки случай не е налице прекомерна компенсация. Доколкото осигуряването на улично осветление е УОИИ, критериите по делото *Altmark* са изпълнени ⁽¹¹⁸⁾.

4.1.3. Конкретни коментари по мярка а) — експлоатация и поддръжка

- (93) Според ВКК Veilys компенсацията отразява основните разходи и равнището на възнаграждение в сравними договори. Не е имало прекомерна компенсация ⁽¹¹⁹⁾.

⁽¹⁰⁹⁾ Документ № 1126801, стр. 8 и документ № 1194249, стр. 10.

⁽¹¹⁰⁾ Документ № 1194235.

⁽¹¹¹⁾ Документ № 1194249, стр. 10.

⁽¹¹²⁾ Документ № 1194249, стр. 10.

⁽¹¹³⁾ Документ № 1073541, стр. 2.

⁽¹¹⁴⁾ Документ № 1073541, стр. 2.

⁽¹¹⁵⁾ Документ № 1073541, стр. 2.

⁽¹¹⁶⁾ Документ № 1073541, стр. 1—2.

⁽¹¹⁷⁾ Документ № 1073541, стр. 2.

⁽¹¹⁸⁾ Документ № 1073541, стр. 1.

⁽¹¹⁹⁾ Документ № 1073541, стр. 3.

- (94) Що се отнася до сравнителния анализ, ВКК Veilys счита, че равнището на цените, посочено в жалбата, не е подкрепено. Освен това е необходимо да се вземат предвид особеностите на случая. Форматът на разглежданите договори е при фиксирана цена на осветителна точка и с включен пълен набор от услуги. Това означава, че ВКК Veilys поема риска от неблагоприятни събития, като например екстремни метеорологични условия, както и отговорността за цялата експлоатация и поддръжка. Освен това експлоатацията е по-скъпа в градски райони с интензивен трафик и други смущения ⁽¹²⁰⁾.

4.1.4. Конкретни коментари по твърдение б) — финансиране на 12 000 светодиодни осветителни тела

- (95) ВКК Veilys оспорва твърдението, че финансирането на 12 000 светодиодни осветителни тела представлява държавна помощ.
- (96) Доколкото е известно на ВКК Veilys, Общината е закупила осветителните тела на цена от 2 000 норвежки крони на осветителна точка. Разходите за планиране, монтаж и документация възлизат на [...] норвежки крони на осветителна точка.
- (97) Въз основа на тези данни разходите за модернизацията възлизат на [...] норвежки крони на осветителна точка. Това се равнява на приблизително [...] пъти годишните капиталови разходи, компенсирани от Общината. Съответно модернизацията, състояща се от 12 000 светодиодни осветителни тела, е била много по-скъпа от това, което би могло да се предприеме на базата на тази компенсация ⁽¹²¹⁾.
- (98) Светодиодните осветителни тела ще осигурят значителни икономии на енергия за Общината. Според информацията, с която разполага ВКК Veilys, икономииите на разходи се оценяват на 450 норвежки крони на осветителна точка годишно. Това означава, че Общината ще възвърне инвестицията си за по-малко от 7 години ⁽¹²²⁾.

4.1.5. Конкретни коментари по твърдение в) — компенсация за капиталовите разходи

- (99) Според ВКК Veilys компенсацията е свързана с неикономически дейности. Елементът, отнасящ се до капиталовите разходи, следва да се възприема като такса за достъп до инфраструктурата ⁽¹²³⁾.
- (100) Във всеки случай компенсацията за капиталовите разходи не предоставя икономическо предимство на ВКК Veilys. Разходите за изграждане на една осветителна точка са приблизително 20 000 норвежки крони, като се добавят още 10 000—50 000 норвежки крони за подготвителни дейности. Следователно минималните разходи за изграждане на 16 058 улични лампи, собственост на ВКК Veilys, са 500 000 000 норвежки крони ⁽¹²⁴⁾.
- (101) От това следва, че капиталовите разходи не са непропорционално компенсирани. Инфраструктурата на уличното осветление се управлява така, че да се поддържа нейният технически стандарт ⁽¹²⁵⁾.

II. ОЦЕНКА

5. НАЛИЧИЕ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

5.1. КОНТЕКСТ

- (102) Член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП гласи следното:

„Освен когато е предвидено друго в настоящото споразумение, всяка помощ, предоставена от държава — членка на ЕО, държавите от ЕАСТ или чрез държавни ресурси, под каквато и да било форма, която нарушава или застрашава да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между договарящите се страни, е несъвместима с функционирането на настоящото споразумение.“

⁽¹²⁰⁾ Документ № 1073541, стр. 3.

⁽¹²¹⁾ Документ № 1073541, стр. 3.

⁽¹²²⁾ Документ № 1073541, стр. 3.

⁽¹²³⁾ Документ № 1073541, стр. 2—3.

⁽¹²⁴⁾ Документ № 1073541, стр. 3.

⁽¹²⁵⁾ Документ № 1073541, стр. 3.

- (103) Следователно за определянето на дадена мярка като държавна помощ е необходимо да бъдат изпълнени следните кумулативни условия: i) мярката трябва да е предоставена от държавата или чрез държавни ресурси; ii) тя трябва да предоставя предимство на дадено предприятие; iii) да поставя в по-благоприятно положение определени предприятия (избирателност); и iv) да заплашва да наруши конкуренцията и да засегне търговията. Както бе споменато по-горе, Надзорният орган е издал Насоки относно понятието за държавна помощ ⁽¹²⁶⁾.
- (104) Въз основа на получените коментари Надзорният орган счита, че е целесъобразно първо да се прецени дали компенсацията по мерки а) и в) е предоставена на предприятие. Ако отговорът на този въпрос е положителен и доколкото финансирането на светодиодните осветителни тела (мярка б) е предоставило предимство на същите образувания, това предимство би било предоставено и на предприятието.

5.2. ПОНЯТИЕ ЗА ПРЕДПРИЯТИЕ

5.2.1. Правен критерий

- (105) Понятието за предприятие обхваща всяко образувание, осъществяващо икономическа дейност, независимо от неговия правен статут и начин на финансиране ⁽¹²⁷⁾. Всяка дейност, състояща се в предлагането на стоки или услуги на даден пазар, представлява икономическа дейност ⁽¹²⁸⁾.
- (106) Противно на твърденията на жалбоподателя, не е от решаващо значение дали дадена дейност по принцип може да бъде извършвана от частен оператор. По-скоро е необходимо да се установят конкретните обстоятелства, при които се извършва дейността ⁽¹²⁹⁾. В това отношение трябва да се провери дали по своето естество, цел и правила, на които е подчинена, разглежданата дейност е свързана с упражняването на властнически правомощия, или има икономически характер, който оправдава прилагането на правилата за конкуренция на ЕИП ⁽¹³⁰⁾.
- (107) Съществуването на пазар за дадена дейност може да се различава в различните държави от ЕИП в зависимост от националните условия ⁽¹³¹⁾. Квалифицирането на дадена дейност също може да се промени с течение на времето в резултат на политически решения или икономическо развитие.
- (108) По отношение на образуванията, извършващи няколко дейности, правното квалифициране трябва да се извършва поотделно за всяка дейност. Обстоятелството, че дадено образувание разполага с властнически правомощия, не е пречка то да бъде квалифицирано като предприятие по отношение на други дейности ⁽¹³²⁾. Ако обаче дадена икономическа дейност не може да бъде отделена от упражняването на властнически правомощия, дейностите като цяло се квалифицират като неикономически ⁽¹³³⁾.

⁽¹²⁶⁾ Решение № 3/17/COL от 18 януари 2017 г., цитирано в бележка под линия 79.

⁽¹²⁷⁾ Решение на Съда на ЕАСТ от 17 ноември 2020 г. по дело E-9/19 *Abelia* и *WTW AS/Надзорен орган на ЕАСТ*, т. 87; решение на Съда на ЕАСТ от 21 февруари 2008 г. по дело E-5/07 *Private Barnehagers Landsforbund/Надзорен орган на ЕАСТ*, 2008 г., Доклад на Съда на ЕАСТ 62, т. 78; решение на Съда на ЕАСТ от 22 март 2002 г. по дело E-8/00 *Landsorganisasjonen i Norge/ Kommunenes Sentralforbund* и др., 2002 г., Доклад на Съда на ЕАСТ 114, т. 62.

⁽¹²⁸⁾ Решение на Съда на ЕАСТ от 10 май 2011 г. по съединени дела E-4/10, E-6/10 и E-7/10 *Княжество Лихтенщайн* и др./*Надзорен орган на ЕАСТ*, 2011 г., Доклад на Съда на ЕАСТ 16, т. 54; решение на Съда от 16 юни 1987 г., *Комисия/Италия*, 118/85, EU:C:1987:283, т. 7; решение на Съда от 18 юни 1998 г., *Комисия/Италия*, C-35/96, EU:C:1998:303, т. 36; решение на Съда от 12 септември 2000 г., *Павлов* и др., съединени дела C-180/98—C-184/98, EU:C:2000:428, т. 75.

⁽¹²⁹⁾ *Abelia* и *WTW AS/Надзорен орган на ЕАСТ*, цитирано в бележка под линия 127, т. 88; *Private Barnehagers Landsforbund/Надзорен орган на ЕАСТ*, цитирано в бележка под линия 127, т. 80.

⁽¹³⁰⁾ *Abelia* и *WTW AS/Надзорен орган на ЕАСТ*, цитирано в бележка под линия 127, т. 89; решение на Съда от 7 ноември 2019 г., *Aanbestedingskalender* и др./*Комисия*, C-687/17 P, EU:C:2019:932, т. 15—16.

⁽¹³¹⁾ Решение на Съда от 17 февруари 1993 г., *Poucet* и *Pistre/AGF* и *Cancava*, съединени дела C-159/91 и C-160/91, EU:C:1993:63, т. 16—20.

⁽¹³²⁾ Решение на Съда от 1 юли 2008 г., *Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (МОТОВЕ)/Elliniko Dimosio*, C-49/07, EU:C:2008:376, т. 25.

⁽¹³³⁾ *Abelia* и *WTW AS/Надзорен орган на ЕАСТ*, цитирано в бележка под линия 127, т. 90; *Aanbestedingskalender* и др./*Комисия*, цитирано в бележка под линия 130, т. 17—19; решение на Съда на ЕС от 12 юли 2012 г., *Compass-Datenbank GmbH/Republik Österreich*, C-138/11, EU:C:2012:449, т. 38.

- (109) От съдебната практика на Съда на ЕАСТ следва, че понятието „услуги“ по смисъла на основните свободи е от значение за определяне на това дали дейностите са икономически в контекста на държавната помощ. В съответствие с член 37, първа алинея от Споразумението за ЕИП, само услугите, които обикновено се предоставят срещу възнаграждение, се считат за „услуги“ по смисъла на Споразумението ⁽¹³⁴⁾.
- (110) Основната характеристика на „възнаграждението“ е, че то представлява насрещна икономическа престация за разглежданата услуга ⁽¹³⁵⁾. Освен това възнаграждението обикновено се договаря между доставчика и получателя на услугата ⁽¹³⁶⁾.
- (111) Понятието „услуги“ следва да се разбира и с оглед на член 37, втора алинея от Споразумението за ЕИП ⁽¹³⁷⁾. В съответствие с тази разпоредба „услугите“ включват по-специално дейности с промишлен или търговски характер, както и занаятчийски и професионални дейности.
- (112) От установената съдебна практика следва, че естеството на дадена дейност трябва да бъде установено с оглед на отрасъла, в който тя се извършва, и на начина, по който този отрасъл е организиран.
- (113) В областта на образованието например финансирането на образованието, предоставяно в рамките на национална система, не се счита за възнаграждение за услуга, когато са изпълнени две условия. Първо, при създаването и поддържането на образователната система държавата не се стреми да извършва доходоносна дейност, а по-скоро да изпълнява задълженията си към населението. Второ, образователната система обикновено се финансира от държавния бюджет, а не чрез плащания от страна на потребителите ⁽¹³⁸⁾.
- (114) Въз основа на подобна аргументация се счита, че елементът на възнаграждение липсва по отношение на общинските детски градини в Норвегия. В съответствие с това общинските детски градини не се считат за предприятия в контекста на държавната помощ ⁽¹³⁹⁾.
- (115) Що се отнася до здравеопазването, Съдът на ЕАСТ е постановил, че естеството на предоставянето на помощни услуги в областта на обществените поръчки, информационните и комуникационните технологии и архивирането трябва да се определя в зависимост от последващото използване на услугите. Когато помощните услуги не се предоставят на пазара, а в рамките на национална система за здравеопазване, създадена на основата на солидарността, тяхното предоставяне е неикономическо по своя характер ⁽¹⁴⁰⁾.

5.2.2. Прилагане на правния критерий към конкретния случай

- (116) Както е посочено в точки (53) и (54) по-горе, дружествата от групата ВКК извършват икономически дейности на редица пазари.
- (117) Според Съда на ЕС е възможно едно предприятие да упражнява както икономически, така и неикономически дейности. За това обаче е необходимо счетоводно да отразява отделно различните плащания, които получава, така че да изключи всякаква опасност от „кръстосано“ субсидиране на икономическите си дейности чрез публични средства, от които се ползва заради неикономическите си дейности ⁽¹⁴¹⁾. Следователно трябва да се изключи всякакъв риск от „кръстосано“ субсидиране, за да се счита, че публичното финансиране е предназначено за неикономически дейности.

⁽¹³⁴⁾ *Private Barnehagers Landsforbund*/Надзорен орган на ЕАСТ, цитирано в бележка под линия 127, т. 80—81.

⁽¹³⁵⁾ Решение на Съда на ЕАСТ от 10 декември 2020 г. по дело E-13/19, *Hradbraut ehf./mennta- og menningarmálaráðuneytið, Verzlunarskóli Íslands ses., Tækniskólinn ehf. и Menntaskóli Borgarfjarðar ehf.*, т. 91; *Private Barnehagers Landsforbund*/Надзорен орган на ЕАСТ, цитирано в бележка под линия 127, т. 81; решение на Съда на ЕС от 27 септември 1988 г., *Белгийската държава/Humbel и Edel.*, 263/86, EU:C:1988:451, т. 17.

⁽¹³⁶⁾ *Белгийската държава/Humbel и Edel*, цитирано в бележка под линия 135, т. 17.

⁽¹³⁷⁾ *Белгийската държава/Humbel и Edel*, цитирано в бележка под линия 135, т. 16.

⁽¹³⁸⁾ *Hradbraut ehf.*, цитирано в бележка под линия 135, т. 92.

⁽¹³⁹⁾ *Private Barnehagers Landsforbund*/Надзорен орган на ЕАСТ, цитирано в бележка под линия 127, т. 82—84.

⁽¹⁴⁰⁾ *Abelia и WTW AS*/Надзорен орган на ЕАСТ, цитирано в бележка под линия 127, т. 95—97.

⁽¹⁴¹⁾ Решение от 27 юни 2017 г., *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania/Ayuntamiento de Getafe*, C-74/16, EU:C:2017:496, т. 51.

- (118) В конкретния случай на Надзорния орган не са представени аргументи в подкрепа на това, че са въведени достатъчни предпазни мерки, с които ефективно и по подходящ начин да се отделят приходите и разходите по разглежданите договори от други икономически дейности. Напротив, норвежките органи заявяват, че е следвало да бъдат въведени предпазни мерки и че „кръстосаното“ субсидиране не може да бъде изключено ⁽¹⁴²⁾.
- (119) На тази основа и независимо от това дали компенсирани дейности имат икономически характер, Надзорният орган е длъжен да заключи, че компенсацията по мерки а) и в) е предоставена на предприятие.
- (120) С оглед на представените аргументи Надзорният орган все пак ще прецени също така дали дейностите, компенсирани по разглежданите мерки, сами по себе си са икономически. Надзорният орган ще оцени първо дейностите, свързани с уличните лампи, които са били собственост на дружества от групата ВКК.
- (121) Както е посочено в точки (59)—(60) по-горе, норвежките органи се позовават на отговорностите на общините съгласно член 20 от норвежкия Закон за пътищата да експлоатират и поддържат общинските пътища. Въпреки че член 20 не задължава общините да осигуряват улично осветление или да осигуряват улично осветление на определено равнище, тази дейност допринася за постигането на целта за пътна безопасност. Освен това при планирането, изграждането и модернизиранието на пътищата Общината следва стандарта (*veinormalen*) на Норвежката администрация на обществените пътища (*Statens vegvesen*). Този стандарт съдържа спецификации за наличието на улични лампи ⁽¹⁴³⁾.
- (122) На този фон норвежките органи твърдят, както е посочено в точка (61), че решението по дело *Selex* е в подкрепа на тяхната позиция, че компенсирани дейности са неикономически ⁽¹⁴⁴⁾. Също така, както е посочено в точка (62), норвежките органи се позовават на точка 17 относно публичните правомощия и публичните органи в Насоките относно понятието за държавна помощ ⁽¹⁴⁵⁾. Във всеки случай норвежките органи твърдят, че дейностите, които имат за цел осигуряване на обществената безопасност, следва да се квалифицират наравно с неикономическите дейности, извършвани за социални, културни, образователни и педагогически цели.
- (123) Както вече е установено, когато се определя дали дадена дейност има икономически характер, е необходимо да се установят конкретните обстоятелства, при които се извършва тя ⁽¹⁴⁶⁾. В разглеждания случай естествената отправна точка за тази оценка е действащата регулаторна рамка по отношение на осигуряването на улично осветление по общинските пътища в Норвегия, както и конкретните обстоятелства в Берген.
- (124) По отношение на действащата регулаторна рамка в Норвегия, от законодателството и стандартите, посочени от норвежките органи, следва единствено, че общините отговарят за експлоатацията на общинската пътна инфраструктура и че трябва да бъдат изпълнени изискванията за наличие на улично осветление, за да могат пътищата да отговарят на стандарта (*veinormalen*) на Норвежката администрация на обществените пътища (*Statens vegvesen*). Както е посочено по-горе обаче, член 20 от норвежкия Закон за пътищата не задължава общините да осигуряват улично осветление или да осигуряват улично осветление на определено равнище. Освен това нищо не пречи на общините да възлагат на търговски образувания (части от) експлоатацията и поддръжката на общинските пътища като икономическа дейност.
- (125) Що се отнася до конкретните обстоятелства в Берген, Надзорният орган отбелязва, че ефектът от включването на инфраструктурата за улично осветление при продажбата на *Bergen Lysverker* е, че ВКК DA става единственият съществуващ доставчик за съответните общински пътища. ВКК DA получава тази позиция в конкуренция с петима други оференти в тържната процедура.
- (126) Освен това, както е описано в точка (32), член 7, буква в) от споразумението за продажба включва механизъм, уреждащ бъдещата икономическа компенсация. Този механизъм позволява да се регулира нормата на възвръщаемост.

⁽¹⁴²⁾ Документ № 1126801, стр. 7.

⁽¹⁴³⁾ Документ № 1126801, стр. 4 и документ № 1194249, стр. 5.

⁽¹⁴⁴⁾ Решения на Съда и на Общия съд, цитирани в бележка под линия 77.

⁽¹⁴⁵⁾ Насоки относно понятието за държавна помощ, цитирани в бележка под линия 79.

⁽¹⁴⁶⁾ *Abelia* и *WTW AS/Надзорен орган на ЕАСТ*, цитирано в бележка под линия 127, т. 88; *Private Barnehegers Landsforbund/Надзорен орган на ЕАСТ*, цитирано в бележка под линия 127, т. 80.

- (127) Въз основа на това Надзорният орган счита, че чрез продажбата на инфраструктурата за улично осветление, в съчетание с установяването на компенсационен механизъм, позволяващ регулирана норма на възвръщаемост, Общината е създавала пазар за предоставяне на разглежданите услуги на Общината като икономическа дейност. Фактът, че инфраструктурата е била единствена по рода си, в резултат на което нейният купувач е станал единственият наличен доставчик, сам по себе си не означава, че засегнатите дружества от групата ВКК не са предоставяли услуги на даден пазар. Освен това ВКК DA е получило изключителната си позиция в конкуренция с петима други оферента в тържната процедура.
- (128) Тази гледна точка се потвърждава от хода на действията, предприети от групата ВКК и от Общината във връзка с последващите договори, сключвани на редовни интервали от време. Групата ВКК се е стремяла да увеличи максимално печалбата си чрез тъкуване на условията на договора и е подчертала, че работи по търговски начин с цел да създаде стойност за своите акционери⁽¹⁴⁷⁾. От друга страна, Общината е действала с презумпцията, че оферентът е търговец. Норвежките органи действително отбелязват пазарната мощ, с която се ползва групата ВКК в качеството си на собственик на инфраструктура.
- (129) Нещо повече, както е видно от многобройните жалби, подадени до Норвежкия съвет по жалбите за обществени поръчки (KOFA), услуги, свързани с поддръжката и експлоатацията на уличното осветление, се предлагат от различни доставчици на търговска основа⁽¹⁴⁸⁾. Съответно, както е описано в раздел 3.1.4, Общината е получила оферти от няколко доставчици, когато е обявила състезателна процедура за такива услуги.
- (130) В това отношение Надзорният орган отбелязва, че в Норвегия и в района на Берген наистина е било обичайна практика да се предоставят услуги по поддръжка и експлоатация срещу възнаграждение. Това също показва, че тези дейности са имали икономически характер.
- (131) По отношение на компенсацията, платена за поддръжката и експлоатацията на уличните лампи, собственост на Общината, в договорните условия няма нищо, което да показва, че тези дейности следва да бъдат квалифицирани по различен начин. С изключение на това, че няма капиталови разходи, които да бъдат компенсирани, условията до 1 април 2020 г. са същите като за уличните лампи, контролирани от групата ВКК. От 1 април 2020 г. услугите се предоставят по търговски договор, сключен въз основа на състезателна процедура⁽¹⁴⁹⁾.
- (132) По отношение на позоваването от страна на норвежките органи на решението по дело *Selex*⁽¹⁵⁰⁾, следва да се припомни, че това дело се отнася до дейности, предприети от Европейската организация за безопасност на въздухоплаването („Евроконтрол“). Евроконтрол е създадена от различни европейски държави по силата на Международната конвенция за сътрудничество за безопасност на въздухоплаването⁽¹⁵¹⁾.
- (133) При обжалването Съдът потвърждава констатацията си от предходно дело, че по своето естество, цел и правила, на които са подчинени, дейностите на Евроконтрол като цяло произтичат от упражняването на властнически правомощия, свързани с контрола и наблюдението на въздушното пространство. Този извод се отнася и до дейността по оказване на съдействие, която Евроконтрол извършва в полза на националните администрации, по повод на процедури за възлагане на обществени поръчки с оглед на придобиването, по-конкретно, на оборудване и на системи в областта на управлението на въздушното движение⁽¹⁵²⁾.
- (134) С оглед на оценката, изложена в точки (123)—(131), Надзорният орган твърди, че разглежданият случай се различава съществено от решението по дело *Selex*. Следва също така да се припомни, че по делото *Selex* Съдът действително посочва, че наличието на стопанска цел е признак, че дейността има икономически характер⁽¹⁵³⁾.

⁽¹⁴⁷⁾ Документ № 1194227, стр. 2.

⁽¹⁴⁸⁾ Решение от 23 март 2022 г., *Otera Traftec AS/Lillehammer Municipality*, 2021/1439; решение от 24 март 2021 г., *Nett-Tjenester AS/Fredrikstad Municipality*, 2021/367; решение от 14 септември 2015 г., *Nettpartner AS/Stavanger Municipality* и др., съединени дела 2015/47, 2015/48, 2015/49 и 2015/50; решение от 2 септември 2015 г., *Traftec AS/Vest-Agder County Municipality*, 2015/71. Решенията са на разположение на адрес: <https://www.klagenemndssekretariatet.no/klagenemnda-for-offentlige-anskaffelser-kofa/>.

⁽¹⁴⁹⁾ Вж. раздели 3.1.3 и 3.1.4.

⁽¹⁵⁰⁾ Решения на Съда и на Общия съд, цитирани в бележка под линия 77.

⁽¹⁵¹⁾ Решение на Общия съд, цитирано в бележка под линия 77, т. 1.

⁽¹⁵²⁾ Решение на Съда, цитирано в бележка под линия 77, т. 71—72.

⁽¹⁵³⁾ Решение на Съда, цитирано в бележка под линия 77, т. 116—117.

- (135) Надзорният орган също така не може да приеме, че дейностите, компенсирани по мерки а) и в), засягат публични правомощия или публични органи по смисъла на точка 17 от Насоките относно понятието за държавна помощ ⁽¹⁵⁴⁾. По-скоро става въпрос за това, че Общината е компенсирала доставчик, който работи на търговска и икономическа основа. В този смисъл ситуацията е аналогична на тази, при която Общината възлага строителни работи, свързани с изграждането или поддръжката на общински пътища, на търговски изпълнител.
- (136) По същата логика Надзорният орган намира за неубедително твърдението, че дейностите, които имат за цел осигуряване на обществената безопасност, следва да се квалифицират наравно с неикономическите дейности, извършвани за социални, културни, образователни и педагогически цели. Съдебната практика не дава основание да се заключи, че дейностите са неикономически сами по себе си, понеже преследват дадена цел. С оглед на това, както беше споменато, е необходимо да се установят конкретните обстоятелства, при които се извършва дейността. Например дейностите по поддръжка, свързани с публична собственост, несъмнено могат да бъдат предприети на икономическа основа дори ако са необходими за обществената безопасност.

5.2.3. Заключение

- (137) Въз основа на гореизложеното, Надзорният орган стига до заключението, че компенсацията по мерки а) и в) е предоставена на предприятие. Доколкото финансирането на светодиодните осветителни тела (мярка б) е предоставило предимство на същите образувания, това предимство ще бъде предоставено и на предприятието.

5.3. НАЛИЧИЕ НА ДЪРЖАВНИ РЕСУРСИ

- (138) За да бъде дадена мярка държавна помощ, тя трябва да е предоставена от държавата или чрез държавни ресурси. Понятието „държавни ресурси“ включва ресурсите на регионални вътрешнодържавни субекти ⁽¹⁵⁵⁾.
- (139) Всички мерки се финансират от бюджета на Общината. Следователно те са свързани с изразходването на държавни ресурси.

5.4. ПРЕДИМСТВО

5.4.1. Въведение

- (140) Предимство по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП е всяка икономическа полза, която предприятието не би могло да получи при обичайни условия на пазара ⁽¹⁵⁶⁾. Следователно предимство могат да предоставят не само положителни ползи, като субсидии, заеми или преки инвестиции, но и намеси, които, без да са субсидии в тесния смисъл на думата, имат същия характер и същия ефект ⁽¹⁵⁷⁾. В съответствие с това не може да се счита, че дадена мярка попада извън обхвата на забраната за държавна помощ само защото е под формата на споразумение, включващо реципрочни ангажименти ⁽¹⁵⁸⁾.

⁽¹⁵⁴⁾ Насоки относно понятието за държавна помощ, цитирани в бележка под линия 79.

⁽¹⁵⁵⁾ Насоки относно понятието за държавна помощ, цитирани в бележка под линия 79, т. 48 и цитираната съдебна практика.

⁽¹⁵⁶⁾ Насоки относно понятието за държавна помощ, цитирани в бележка под линия 79, т. 66; решение на Съда от 11 юли 1996 г., *Syndicat français de l'Express international (SFEI) и др./La Poste и др.*, C-39/94, EU:C:1996:285, т. 60; решение на Съда от 29 април 1999 г., *Испания/Комисия*, C-342/96, EU:C:1999:210, т. 41.

⁽¹⁵⁷⁾ Решение на Съда от 2 юли 1974 г., *Италия/Комисия*, C-173/73, ECLI:EU:C:1974:71, т. 13; решение на Съда на ЕАСТ от 17 август 2012 г. по дело E-12/11, *Asker Brygge/Надзорен орган на ЕАСТ*, 2012 г., Доклад на ЕАСТ 536, т. 55; решение на Съда от 20 ноември 2003 г., *Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie/GEMO SA*, C-126/01, EU:C:2003:622, т. 28.

⁽¹⁵⁸⁾ Решение на Общия съд от 28 януари 1999 г., *VAI/Комисия*, T-14/96, EU:T:1999:12, т. 71.

5.4.2. Не може да бъде изключено предимство въз основа на условията на по делото *Altmark*

5.4.2.1. Условия по делото *Altmark*

- (141) Съществува специфична съдебна практика, приложима по отношение на компенсациите за обществени услуги, предоставяни на предприятия, на които е възложена услуга от общ икономически интерес („УОИИ“). От решението на Съда на по делото *Altmark* следва, че в такива случаи наличието на предимство по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП може да бъде изключено, когато са изпълнени следните четири кумулативни условия ⁽¹⁵⁹⁾:
- i) „Първо, предприятието получател трябва действително да има задължения за предоставянето на обществена услуга и тези задължения трябва да са ясно дефинирани.
 - ii) Второ, параметрите, въз основа на които е изчислена компенсацията, трябва да бъдат предварително установени по обективен и прозрачен начин [...].
 - iii) Трето, компенсацията не би могла да надхвърля необходимото за покриване изцяло или отчасти на разходите, направени при изпълнението на задълженията за обществена услуга, като се имат предвид свързаните с тях приходи, както и разумна печалба за изпълнението на тези задължения.
 - iv) Четвърто, когато изборът на предприятие, което да бъде натоварено да изпълнява задължения за извършване на обществена услуга, не е направен в рамките на процедура по възлагане на обществена поръчка, позволяваща да се избере кандидатът, който е в състояние да предоставя тези услуги на най-ниската цена за общността, равнището на необходимата компенсация трябва да бъде определено въз основа на анализ на разходите, които средно, добре управлявано и подходящо оборудвано предприятие [...] би направило, за да изпълни тези задължения, като има предвид свързаните с това приходи, както и разумна печалба за изпълнението на тези задължения.“
- (142) Надзорният орган публикува набор от насоки за прилагането на правилата за държавна помощ към компенсациите, предоставяни за УОИИ ⁽¹⁶⁰⁾. Условията по делото *Altmark* са разгледани в раздел 3 на тези насоки.

5.4.2.2. Прилагане на условията по делото *Altmark* към разглеждания случай

- (143) Съгласно първото условие предприятието получател трябва да е натоварено с изпълнението на ясно определени задължения за предоставянето на обществена услуга.
- (144) Според Съда целта на това условие е да се гарантира прозрачност и правна сигурност. Това налага да се прецени дали, първо, предприятието получател е било действително натоварено с изпълнението на задължения за обществена услуга, и второ, дали тези задължения са ясно определени в националното право. Съответно трябва да бъдат изпълнени минимални критерии относно наличието на един или няколко акта на публичен орган на власт, които определят достатъчно точно най-малкото естеството, продължителността и обхвата на задълженията за обществена услуга, които носят предприятията, натоварени с изпълнението на тези задължения ⁽¹⁶¹⁾.
- (145) В съответствие с това Съдът ЕС потвърждава решение на Общия съд, който е приел, че при липсата на ясно определяне в националното право на разглежданата услуга като УОИИ, първото условие по решение *Altmark* не е изпълнено. Тази констатация не може да бъде поставена под съмнение поради наличието на пазарна неефективност на разглеждания пазар, нито поради това, че услугата е могла да бъде определена като УОИИ. Такива обстоятелства са неотнормирани, когато се преценява дали съответните предприятия са действително натоварени с изпълнението на задължения за обществена услуга с публичен акт и дали тези задължения са ясно определени в него ⁽¹⁶²⁾.

⁽¹⁵⁹⁾ *Altmark*, цитирано в бележка под линия 26, т. 87—93.

⁽¹⁶⁰⁾ ОВ L 161, 13.6.2013 г., стр. 12 (приложение I) и притурка за ЕИП № 34, 13.6.2013 г., стр. 1 (приложение I).

⁽¹⁶¹⁾ Решение на Съда на ЕС от 20 декември 2017 г., *Comunidad Autónoma del País Vasco и др./Комисия*, С-66/16 Р, ЕУ:С:2017:654, т. 72—73.

⁽¹⁶²⁾ Пак там, т. 74—75.

- (146) Освен това от установената съдебна практика следва, че за да се счита, че дадено предприятие е натоварено с предоставянето на УОИИ, то трябва да е натоварено с акт на публичен орган на власт ⁽¹⁶³⁾. Такива актове за възлагане могат да включват договори, стига страна по тях да е публичен орган на власт и те да има задължителна сила ⁽¹⁶⁴⁾. При липсата на уточнение фактът, че дадена услуга е предмет на договор за възлагане на обществена поръчка обаче, не е достатъчен, за да придобие тя качеството на УОИИ ⁽¹⁶⁵⁾.
- (147) Следователно уместният въпрос не е дали Общината е можела да възложи на дружествата от групата ВКК да предоставят УОИИ, включващи разглежданите услуги, а дали тя действително го е направила.
- (148) Естествената отправна точка за тази оценка е, че нито норвежките органи, нито ВКК Veilys, са заявили, че на групата ВКК е била възложена УОИИ.
- (149) Както е видно от раздели 3 и 4 по-горе, в коментарите си норвежките органи изобщо не се позовават на законодателството, отнасящо се до УОИИ. ВКК Veilys само твърди, че ако осигуряването на улично осветление е УОИИ, то условията по делото *Altmark* са изпълнени. Това предполага, в съответствие с предварителната констатация в решението за откриване на процедурата, че дружествата от групата ВКК не са имали и нямат задължение за обществена услуга, което да изпълняват по отношение на мерките ⁽¹⁶⁶⁾.
- (150) Тази гледна точка се подкрепя и от договорите, предоставени от норвежките органи.
- (151) Както е обяснено в раздел 3 по-горе, споразумението за продажба от 1996 г. се характеризира с това, че Общината продава, а ВКК DA придобива предприятие. Въпреки че споразумението включва клаузи относно бъдещото осигуряване на улично осветление и свързаните с него услуги, предоставената документация не съдържа данни, че Общината е възложила на ВКК DA задължения за извършване на обществена услуга по смисъла на съдебната практика.
- (152) Същото важи и за последващите договори с дружества от групата ВКК. Що се отнася до дейностите, свързани с уличните лампи, контролирани от групата ВКК, при тях Общината е закупила необходимите ресурси от продавач, който ги контролира, а не е възложила задължения за извършване на обществена услуга. По отношение на поддръжката и експлоатацията на уличните лампи, които са собственост на Общината, са закупени услуги, за да може Общината да осигурява улично осветление чрез тази инфраструктура. И двете групи дейности са включени в договорите, без да е предвидено, обяснено или посочено, че на дружествата от групата ВКК е възложена УОИИ.

5.4.2.3. Заключение

- (153) Въз основа на гореизложените съображения Надзорният орган поддържа предварителната си констатация от решението за откриване на процедурата. По отношение на трите мерки, дружествата от групата ВКК не са имали и нямат задължение за предоставяне на обществена услуга, което да изпълняват. Следователно не може да се изключи предимство въз основа на условията по делото *Altmark*.

5.4.3. Принцип на оператор в условията на пазарна икономика

5.4.3.1. Контекст

- (154) Счита се, че икономическите сделки, извършвани от публичноправни образувания, не предоставят предимство на контрагента и следователно не представляват държавна помощ, когато са в съответствие с обичайните пазарни условия. Въпросът за съответствието с пазарните условия се оценява въз основа на принципа за оператор в условията на пазарна икономика („ОУПИ“).

⁽¹⁶³⁾ Решение на Съда на от 23 октомври 1997 г., *Комисия/Френска република*, C-159/94, EU:C:1997:501, т. 65.

⁽¹⁶⁴⁾ Решение на Общия съд от 7 ноември 2012 г., *Coordination bruxelloise d'institutions sociales et de santé (CBI)/Комисия*, T-137/10, EU:T:2012:584, т. 109.

⁽¹⁶⁵⁾ Решение на Общия съд от 26 ноември 2015 г., *Испания/Комисия*, T-461/13, EU:T:2015:891, т. 71. Решението е потвърдено при обжалване с Решение на Съда от 20 декември 2017 г., *Испания/Комисия*, C-81/16 P, EU:C:2017:1003. Вж. по-специално точка 49 от решението на Съда.

⁽¹⁶⁶⁾ Точка 33 от решението за откриване на процедурата.

- (155) Когато се преценява дали даден оператор е ОУПИ, решаващият елемент е дали публичноправното образование е действало така, както би постъпил пазарен участник в подобна ситуация⁽¹⁶⁷⁾. Следователно трябва да се вземат предвид само ползите и задълженията, свързани с ролята на икономически оператор, а не с тази на публичен орган⁽¹⁶⁸⁾.
- (156) Въпросът дали дадена сделка включва държавна помощ трябва да бъде решен с оглед на ситуацията, съществуваща по времето, когато е взето решението за сделката⁽¹⁶⁹⁾. Следователно това, което представлява обичайно възнаграждение, следва от факторите, които предприятието, действащо при обичайни пазарни условия, би взело предвид при определянето на възнаграждението⁽¹⁷⁰⁾.
- (157) От Надзорния орган се изисква да извърши сложна икономическа преценка, когато прилага критерия за ОУПИ⁽¹⁷¹⁾. Тази преценка трябва да се извърши, като се разчита на наличните обективни и проверими доказателства⁽¹⁷²⁾.
- (158) В съответствие с това, което се твърди в жалбата, Надзорният орган ще прецени по-нататък дали групата ВКК е получила компенсация над пазарните цени за поддръжка и експлоатация (мярка а). След това Надзорният орган ще прецени дали финансирането на 12 000 светодиодни осветителни тела (мярка б) е дало предимство на същата.
- (159) И накрая, Надзорният орган ще разгледа компенсацията за капиталовите разходи (мярка в). При тази преценка Надзорният орган ще разгледа, първо, дали компенсацията за капиталовите разходи е била съизмерима с обичайната пазарна практика. Второ, Надзорният орган ще прецени дали групата ВКК е получила компенсация за тези разходи над пазарните цени.

5.4.4. **Мярка а) — експлоатация и поддръжка**

5.4.4.1. **Изплатената компенсация за инфраструктурата, собственост на ВКК**

- (160) По време на официалната процедура по разследване Надзорният орган получи допълнителна информация относно продажбата на Bergen Lysverker от страна на Общината.
- (161) Както е посочено в раздел 3.1.2, през 1996 г. Общината е продала общинската структура Bergen Lysverker, включително нейните активи и операции, на ВКК DA. Въпреки че ВКК DA придобива Bergen Lysverker чрез тръжна процедура, продажбата представлява също така вътрешно прехвърляне на дъщерно дружество. По това време ВКК DA се контролира изцяло от Общината.
- (162) В член 7, буква в) от споразумението за продажба от 1996 г. е установен механизъм, уреждащ компенсацията за бъдещото осигуряване на улично осветление чрез инфраструктурата, закупена от ВКК DA. Както следва от информацията, представена в раздели 3.1.2 и 4.1.1, норвежките органи и ВКК Veilys приемат, че са били и все още са обвързани с тази разпоредба при определянето на компенсацията.
- (163) Въпросът дали дадена сделка включва държавна помощ трябва, както вече беше споменато, да бъде решен с оглед на ситуацията, съществуваща по времето, когато е взето решението за сделката⁽¹⁷³⁾. Следователно, ако компенсационният механизъм в споразумението за продажба от 1996 г. е бил установен по начин, който към момента на създаването му е ограничавал бъдещите равнища на компенсация до пазарните цени, компенсацията, изчислена впоследствие в съответствие с този механизъм, не представлява предимство⁽¹⁷⁴⁾.

⁽¹⁶⁷⁾ Насоки относно понятието за държавна помощ, цитирани в бележка под линия 79, т. 76; решение на Съда от 21 март 1991 г., *Италия/Комисия*, С-305/89, EU:C:1991:142, т. 19; решение на Общия съд от 6 март 2003 г. *Westdeutsche Landesbank Girozentrale v Land Nordrhein-Westfalen/Комисия*, съединени дела T-228/99 и T-233/99, ECLI:EU:T:2003:57, т. 208.

⁽¹⁶⁸⁾ Насоки относно понятието за държавна помощ, цитирани в бележка под линия 79, т. 77; решение на Съда от 5 юни 2012 г. *Комисия/Électricité de France (EDF)*, С-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, т. 79, 80 и 81.

⁽¹⁶⁹⁾ *Westdeutsche Landesbank Girozentrale*, цитирано в бележка под линия 167, т. 245—246.

⁽¹⁷⁰⁾ *Syndicat français de l'Express international (SFEI)*, цитирано в бележка под линия 156, т. 60—61.

⁽¹⁷¹⁾ Решение на Съда от 2 септември 2010 г., *Комисия/Scott SA*, С-290/07 P, EU:C:2010:480, т. 68. Вж. също Решение на Общия съд от 27 април 2022 г., *Petra Flašker/Комисия*, T-392/20, EU:T:2022:245, т. 42.

⁽¹⁷²⁾ *Électricité de France (EDF)*, цитирано в бележка под линия 168, т. 102.

⁽¹⁷³⁾ *Westdeutsche Landesbank Girozentrale*, цитирано в бележка под линия 167, т. 245 и 246.

⁽¹⁷⁴⁾ По отношение на опционните споразумения вж. решение *Asker Brugge*, цитирано в бележка под линия 157, т. 57 с допълнителни препратки към съдебната практика.

- (164) Поради това е необходимо да се прецени, на първо място, дали компенсационният механизъм е разработен по начин, който ограничава бъдещото възнаграждение до пазарните цени. Ако отговорът на този въпрос е положителен, на второ място трябва да се прецени дали механизмът действително се спазва.
- (165) По дело относно съответствието с пазарните условия на възнаграждението, изплащано за помощта, предоставяна от френската пощенска служба *La Poste* на нейното дъщерно дружество *SFMI-Chronopost* („Chronopost“), Съдът подчертава, че услугите, предоставяни на *Chronopost*, са неразривно свързани с уникалната пощенска мрежа, управлявана от *La Poste*. Тъй като тази мрежа не е разработена въз основа на търговски съображения, тя не би била създадена от частно предприятие при липса на държавна намеса ⁽¹⁷⁵⁾.
- (166) Съдът приема, че при това положение разходите, понесени от *La Poste* във връзка с предоставянето на въпросните услуги, могат да представляват обективни и проверими елементи, въз основа на които трябва да се прецени съответствието на възнаграждението с пазарните условия. Наличието на предимство може да бъде изключено, ако, първо, начислената цена надлежно покрива допълнителните променливи разходи, направени при предоставянето на услугите, подходящ принос към постоянните разходи и адекватна възвръщаемост на капиталовите инвестиции и, второ, нищо не подсказва, че тези елементи са били неправилно оценени или определени по произволен начин ⁽¹⁷⁶⁾.
- (167) Разглежданият случай се отнася и до услуги, неразривно свързани с единствена по рода си мрежа, която не е изградена въз основа на търговски подход и която не би била създадена от частно предприятие при липса на държавна намеса. Освен това към момента на сключване на споразумението за продажба ВКК DA действително е била изцяло собственост на Общината.
- (168) Въз основа на това Надзорният орган счита, че съществуващата ситуация по времето, когато е установен компенсационният механизъм в споразумението за продажба от 1996 г., е сравнима с тази, оценена от Съда по делото *Chronopost*. Съответно, доколкото този компенсационен механизъм отговаря на постановеното в решението по делото *Chronopost*, Надзорният орган счита, че той е в съответствие с пазарните условия.
- (169) В член 7, буква в) от споразумението за продажба от 1996 г. се предвижда, както е посочено в раздел 3.1.2, компенсацията да покрива оперативните разходи на ВКК плюс регулирана възвръщаемост на ангажирания капитал. Следователно, що се отнася до елемента, свързан с поддръжката и експлоатацията, този механизъм позволява само покриване на разходите. Освен това Надзорният орган не е получил никаква информация, която да показва, че разходите, които са неправилно или произволно определени, например в резултат на изкуствено ниско равнище на ефективност или неподходящо разпределение на непреките разходи, биха били допустими за компенсация. Въз основа на това Надзорният орган констатира, че елементът в компенсационния механизъм, отнасящ се до поддръжката и експлоатацията, е в съответствие с постановеното в решението по делото *Chronopost*.
- (170) По отношение на втория въпрос — дали компенсационният механизъм в споразумението за продажба от 1996 г. е спазен, един разумен частен оператор би инвестирал достатъчно средства, за да гарантира спазването му, като се имат предвид сумите, за които става въпрос. Това предполага проверки на основата на цените, представени от групата ВКК, включително на начина на определяне на преките и непреките разходи. Освен това Надзорният орган е убеден, че частен купувач би предприел правни стъпки, ако се сблъска с доставчик, който не желае да предостави документация, че цените му са в съответствие с договорения компенсационен механизъм.
- (171) Както е описано в раздел 3.3, Общината е поставяла под въпрос цени от страна на групата ВКК, които счита за високи. Освен това Общината е признала, че не може да изключи възможността равнищата на компенсация да са прекомерни и че липсата на документация за основата на начислените цени представлява проблем. Нещо повече, Общината е поддържала тези опасения през целия период, обхванат от официалната процедура по разследване.
- (172) Що се отнася до информацията, представена от ВКК *Veilys*, както е посочено в раздел 4.1.3, тя не съдържа никакви подробности относно основата за начисляваните цени. По-специално, в информацията не са посочени преките и непреките разходи, свързани с дейностите по експлоатация и поддръжка, както и начинът, по който те са били установени. По отношение на непреките разходи, няма информация какъв е механизмът за разпределение и защо той се счита за подходящ. Тази липса на конкретика показва, че компенсационният механизъм в споразумението за продажба от 1996 г. не е бил спазен.

⁽¹⁷⁵⁾ Решение на Съда от 3 юли 2003 г., *Chronopost/Ufex* и др., съединени дела C-83/01 P, C-93/01 P и C-94/01 P, EU:C:2003:388, т. 36—37.

⁽¹⁷⁶⁾ Пак там, т. 38—40.

- (173) Що се отнася до данните от KOSTRA, посочени в точка (69), в тях се представят общите разходи на всяка община за една осветителна точка годишно, включително за електроенергия. Данните показват, че през целия период 2015—2019 г. Общината е имала най-високите регистрирани разходи от представените 10 по-големи общини.
- (174) Разликите в разходите между общините могат да се дължат на няколко фактора, както е обяснено в точки (67)—(68) и (94) по-горе. Нито норвежките органи, нито ВКК Veilys обаче не са предоставили информация, доказваща, че равнищата на разходите в KOSTRA са оправдани. ВКК Veilys само твърди, че определени фактори оказват влияние върху разходите в Берген, без да документира това.
- (175) Поради това Надзорният орган счита, че данните от KOSTRA показват, че групата ВКК е получила прекомерна компенсация. Данните обаче не са достатъчно подробни, за да се заключи до каква степен прекомерната компенсация се отнася до поддръжката и експлоатацията (мярка а) или до капиталовите разходи (мярка в).
- (176) С оглед на гореизложеното предоставената информация в своята съвкупност показва, че компенсацията най-вероятно е надхвърлила равнището, съответстващо на механизма в споразумението за продажба от 1996 г. Това показва, че Общината не е предприела необходимите мерки, за да гарантира спазването на този механизъм. В този смисъл Общината не е действала като частен купувач.

5.4.4.2. Компенсацията по отношение на инфраструктурата, собственост на Общината

- (177) Както е описано в раздели 3.1.3, 3.1.4 и 3.1.5, Общината е притежавала и продължава да притежава редица улични лампи по общинските си пътища. Освен това, както е посочено в раздел 3.1.4, поддръжката и експлоатацията на тази инфраструктура, собственост на Общината, считано от 1 април 2020 г., се извършва по силата на договор, който Общината е възложила чрез тръжна процедура.
- (178) Както е видно от поканата за представяне на оферти за този договор, Общината е била свободна да закупи поддръжката и експлоатацията на общинската инфраструктура от всеки желаещ доставчик и не е била обвързана с никакъв предварително определен компенсационен механизъм. Поради това Надзорният орган ще оцени отделно компенсацията, изплатена във връзка с тези дейности.
- (179) Информацията, представена в раздел 3.1.4, показва, че възлагането на обществената поръчка е станало след конкурентна, прозрачна, недискриминационна и безусловна процедура в съответствие със законодателството на ЕИП в областта на обществените поръчки. Решението за възлагане на поръчката се основава на най-ниската цена и нищо не показва, че преобладаващата пазарна цена в действителност е била по-ниска от постигнатата. Въз основа на това Надзорният орган констатира, че компенсацията, платена за поддръжка и експлоатация съгласно договора за възлагане на обществена поръчка, не е предоставила предимство на групата ВКК ⁽¹⁷⁷⁾.
- (180) По отношение на компенсацията за дейностите, извършени преди 1 април 2020 г., Надзорният орган отбелязва, че макар Общината да е възприела равнището на цената като високо, тя не е проверила дали услугите могат да бъдат закупени на по-ниска цена от друг доставчик. Вместо това тя е приела, че се прилага същата цена на улична лампа, както за инфраструктурата, контролирана от групата ВКК. Съответно Надзорният орган отбелязва, че Общината не е действала така, както би действал частен купувач.
- (181) По отношение на размера на компенсацията, както беше споменато, той е същият на улична лампа, както за уличните лампи, контролирани от групата ВКК. Както беше отбелязано в точка (176), предоставената информация в своята съвкупност показва, че равнището на компенсация е надвишило равнището, допустимо съгласно основания на разходите механизъм, залегнал в споразумението за продажба от 1996 г. Това също така навежда на мисълта, че Общината е платила повече, отколкото би платила, ако беше закупила услугите на свободния пазар.
- (182) В представената информация няма нищо, което да показва обратното. Както е посочено в точки (173)—(175), данните от KOSTRA действително показват, че групата ВКК е получила прекомерна компенсация. Данните обаче не са достатъчно подробни, за да се заключи до каква степен прекомерната компенсация се отнася до поддръжката и експлоатацията (мярка а) или до капиталовите разходи (мярка в).

⁽¹⁷⁷⁾ Насоки относно понятието за държавна помощ, цитирани в бележка под линия 79, т. 89—96.

- (183) Надзорният орган разгледа допълнително резултата от тръжната процедура за услугите, извършвани от 1 април 2020 г. Както е посочено в точка (48) обаче, договорът за възлагане на обществена поръчка, обхваща и 12 000 светодиодни осветителни тела, инсталирани в мрежата, собственост на ВКК. Поради това условията, постигнати в рамките на договора за възлагане на обществена поръчка, не представляват значим сравнителен показател по отношение на цените, които са били начислявани преди това за уличното осветление, собственост на Общината.
- (184) Следователно Надзорният орган трябва да направи заключение въз основа на останалата налична информация. Както е посочено в точки (180)—(182), тази информация в своята съвкупност показва, че групата ВКК е получила прекомерна компенсация и по отношение на уличните лампи, собственост на Общината.

5.4.4.3. Заключение

- (185) Въз основа на гореизложената оценка Надзорният орган заключава, че групата ВКК е получила прекомерна компенсация за поддръжката и експлоатацията на уличното осветление по общинските пътища в Берген. Що се отнася до уличните лампи, собственост на групата ВКК, тази прекомерна компенсация все още е налице. По отношение на уличните лампи, собственост на Общината, прекомерната компенсация е ограничена до дейностите, извършвани до 1 април 2020 г.
- (186) Макар представената информация да доказва, че е предоставено предимство, тя не дава възможност на Надзорния орган да определи неговия размер. Това е отразено в нареждането за възстановяване, посочено в раздел 10 по-долу.

5.4.5. *Марка б*) — финансиране на 12 000 светодиодни осветителни тела

- (187) Както следва от информацията, представена в раздели 3.4 и 4.1.4 по-горе, светодиодните осветителни тела са били закупени от Общината от външен доставчик. Собствеността върху тях не е била и няма да бъде прехвърлена на групата ВКК. Съответно не е било предоставено никакво предимство, тъй като Общината е запазила собствеността си върху светодиодните осветителни тела.
- (188) Норвежките органи и ВКК Veilys допълнително поясняват, че закупуването на светодиодните осветителни тела е представлявало извънредно подобрене, което ВКК Veilys не е било длъжно да предприеме. Въз основа на това може да се заключи, че не е било предоставено никакво предимство, тъй като Общината е освободила ВКК Veilys от такси, които дружеството е следвало да понесе съгласно условията на договора(ите).
- (189) Що се отнася до експлоатацията и поддръжката на светодиодните осветителни тела, тези задачи са били включени в отделния договор за услуги, предмет на тръжната процедура. Компенсацията по този договор, поради причините, изложени в точка (179), не е предоставила предимство на групата ВКК.
- (190) Въз основа на гореизложеното Надзорният орган констатира, че финансирането на 12 000 светодиодни осветителни тела (марка б) само по себе си не е предоставило предимство на дружествата от групата ВКК. Поради причините, изложени в точки (191) и (192) по-долу Надзорният орган обаче подчертава, че при определяне на равнището на прекомерна компенсация по мерки а) и в) е необходимо да се вземе предвид монтажа на светодиодните осветителни тела.
- (191) Доколкото този монтаж е намалил разходите за експлоатация и поддръжка, без това да доведе до намаляване на компенсацията в съответствие с основания на разходите механизъм в споразумението за продажба от 1996 г., това би било равносилно на прекомерна компенсация по марка а). Във връзка с това Надзорният орган отбелязва, че макар договорът, възложен чрез тръжна процедура, да включва експлоатацията и поддръжката на светодиодните осветителни тела, изглежда, че групата ВКК все още получава компенсация по договора, описан в точка (45), за поддръжката и експлоатацията на инфраструктурата, на която са монтирани тези осветителни тела. Освен това изглежда, че размерът на компенсацията е останал същият, както когато договорът е включвал и тези осветителни тела, които са били заменени със светодиодни осветителни тела ⁽¹⁷⁸⁾.

⁽¹⁷⁸⁾ В писмото от 12 април 2021 г., заведено като документ № 1194249, норвежките органи заявяват на страница 11, че „(у)словията и сроковете в споразумението за експлоатация и поддръжка между Община Берген и Veilys AS не са се променили (...) поради монтажа на светодиодни осветителни тела“.

- (192) По отношение на мярка в) при определяне на правилното равнище на компенсация съгласно клаузата за връщане в договора за продажба от 1996 г. е необходимо да се вземе предвид, че светодиодните осветителни тела са собственост на Общината. Като се има предвид, че светодиодните осветителни тела са собственост на Общината, те не могат да бъдат включени в капиталовата основа, която подлежи на компенсация. Освен това остатъчната стойност на осветителните тела, които са били заменени със светодиодните осветителни тела, е следвало да бъде извадена от тази капиталова основа.

5.4.6. **Мярка в) — компенсация за капиталовите разходи**

5.4.6.1. **Въведение**

- (193) Както е обяснено в раздел 3.1.2, компенсацията за капиталовите разходи е вторият елемент от механизма, установен в споразумението за продажба от 1996 г. Както е посочено в раздел 3.5, капиталовите разходи, свързани с инфраструктурата, са един от няколкото компонента на разходите, свързани с предоставянето на улично осветление. Следователно, ако Общината притежаваше самата инфраструктура, самата тя щеше да поеме тези капиталови разходи. Обратно, когато уличното осветление се осигурява, като се използва инфраструктура, собственост на друго юридическо лице, капиталовите разходи се поемат от това лице. Въз основа на тази нова информация Надзорният орган счита, че компенсацията за капиталовите разходи на собственика на инфраструктурата е съизмерима с обичайната практика.
- (194) Съгласно механизма в договора за продажба от 1996 г. групата ВКК има право на капиталови разходи за ангажирания капитал, равни на нормата на възвръщаемост, определена от NVE за регулираната инфраструктура на електропреносната мрежа. По същия начин, както и по отношение на компенсацията за поддръжката и експлоатацията на уличното осветление, собственост на ВКК, Надзорният орган констатира, че ако този елемент от компенсационния механизъм е бил разработен по начин, който към момента на сключване на споразумението за продажба е ограничавал бъдещото възнаграждение до пазарните цени, компенсацията, изчислена впоследствие в съответствие с него, не представлява предимство ⁽¹⁷⁹⁾.
- (195) Съгласно решението по дело *Chronopost*, както е посочено в точка (166), критерият за оценка на цената на капитала е дали възвръщаемостта надвишава адекватна възвръщаемост на инвестирания капитал. Въпросът, който трябва да се разгледа на първо място е дали условията на споразумението за продажба от 1996 г. позволява адекватна, а не прекомерна възвръщаемост. Ако отговорът на този въпрос е положителен, на второ място трябва да се разгледа дали равнищата на компенсация са се придържали към това ограничение.
- (196) Условията за възвръщаемостта на капитала в споразумението за продажба от 1996 г. включват два елемента: i) лихвен процент; и ii) капиталова основа, върху която да се приложи лихвеният процент. Получената сума представлява алтернативната цена на капитала и покрива цената както на капиталовото, така и на дълговото финансиране.
- (197) Най-напред Надзорният орган отбелязва, че концепцията за алтернативната цена на капитала е общоприета и съответства на критерия за адекватна възвръщаемост на инвестирания капитал. Поради това Надзорният орган ще пристъпи към оценка на двата елемента от условията (лихвения процент и капиталовата основа).

5.4.6.2. **Лихвеният процент**

- (198) Както бе посочено в раздел 3.1.1, енергийните мрежи са естествени монополи и подлежат на специфично за отрасъла регулиране в Норвегия. В съответствие с този режим NVE определя своя референтен лихвен процент така, че да позволи на собствениците на инфраструктура да реализират разумна възвръщаемост на инвестициите ⁽¹⁸⁰⁾.

⁽¹⁷⁹⁾ Вж. точка (163) по-горе с препратки към съдебната практика.

⁽¹⁸⁰⁾ Информационен лист № 3/2021 на NVE, последно актуализиран на 14 декември 2021 г. Към момента на приемане на настоящото решение информационният бюлетин е достъпен на следния линк: <https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/968a7fea-1dde-4094-836a-6ad8ef9aef7c/202119109/3425690>.

- (199) NVE оценява процента на годишна база, като използва методологията на среднопретеглената цена на капитала („WACC“). Входящите параметри за оценката на WACC на NVE се състоят от няколко свързани с пазара фактори, специфични за отрасъла на електроенергийните мрежи. Те включват по-специално коефициента „бета“ на собствения капитал, отрасловите кредитни премии и оптималната капиталова структура. През последното десетилетие референтният процент е бил между 5 и 7 % ⁽¹⁸¹⁾.
- (200) Според NVE операциите на електроенергийната мрежа се характеризират със стабилни и предвидими приходи и като цяло се считат за нискорискови. Поради това коефициентът „бета“ на собствения капитал в WACC се оценява, като се използват котирани на борсата дружества с регулирани потоци от приходи, като например различни доставчици на мрежови услуги ⁽¹⁸²⁾.
- (201) Както бе отбелязано по-горе, концепцията за алтернативната цена на капитала е в съответствие с критерия, че начислената цена следва да позволява адекватна възвръщаемост на инвестирания капитал. Освен това концепцията за WACC е стандартен метод за оценка на тези разходи.
- (202) Подходящата WACC за услугите, оценявани в конкретния случай, обаче следва да отразява алтернативните разходи за инвестиране в инфраструктура за улично осветление. Следователно подходящата WACC следва да отразява риска, свързан с тази дейност.
- (203) Подобно на електроенергийните мрежи разглежданата инфраструктура за улично осветление представлява естествен монопол със значителна дълготрайност. С оглед на постоянното търсене на улично осветление от страна на Общината рискът от колебания в приходите е слаб. Освен това, като се има предвид, че Общината плаща за електроенергия, може да се очаква, че разходите също ще бъдат стабилни.
- (204) Тези фактори показват, че използването на референтния лихвен процент на NVE представлява подходящ заместител на изискваната пазарна възвръщаемост за операциите, свързани с инфраструктурата на уличното осветление. Надзорният орган не е получил информация, която да показва обратното.
- (205) Въз основа на това Надзорният орган констатира, че условието за използване на референтния лихвен процент на NVE е съизмеримо с адекватна норма на възвръщаемост и следователно е в съответствие с решението по делото *Chronopost*. Въпреки това, както е видно от оценката по-долу, свързана с капиталовата основа, от представената информация не може да се установи как компенсацията е била изчислена на практика.

5.4.6.3. Капиталовата основа

- (206) В споразумението за продажба от 1996 г. не се уточнява методологията, която трябва да се прилага за определяне на ангажирания капитал, който представлява капиталовата основа. Нищо в текста не показва обаче, че групата ВКК има право на прекомерна възвръщаемост под формата на монополна рента. Точно обратното, механизмите „разходи плюс“, като тези, включени в споразумението за продажба, обикновено се използват в регулираните отрасли, за да се гарантира, че равнището на компенсация е адекватно. Въз основа на това Надзорният орган счита, че условието референтният лихвен процент на NVE да се прилага към ангажирания капитал означава, че капиталовата основа трябва да бъде установена по подходящ начин, осигуряващ адекватна норма на възвръщаемост. Съответно този елемент също е съизмерим с решението по дело *Chronopost*.
- (207) По отношение на въпроса за начина на прилагане на механизма, представената информация не показва как са изчислени допустимите капиталови разходи. Норвежките органи не са успели да предоставят конкретни данни и считат, че контролът от тяхна страна е бил затруднен поради липсата на отделно счетоводство/отчети. Дружеството ВКК Veilys само общо е посочило капитала, който би могъл да бъде вложен в изграждането на подобна инфраструктура. По същия начин, както и по отношение на компенсацията за експлоатация и поддръжка, тази липса на прецизност сама по себе си показва, че споразумението за продажба от 1996 г. не е било спазено.
- (208) Освен това следва да се има предвид използването на референтния лихвен процент на NVE. Тъй като референтният лихвен процент на NVE е номинален лихвен процент, който вече включва общата инфлация, прилагането му върху капиталова основа, установена по подхода на разходите за възстановяване, би довело до двойно компенсиране на общата инфлация ⁽¹⁸³⁾. Съгласно регламента за NVE, който очевидно отразява компенсационния механизъм, референтният лихвен процент за NVE се прилага съответно към балансовата стойност на активите на електропреносната мрежа, въведени в производствена експлоатация, т.е. към тяхната историческа стойност, намалена с амортизацията ⁽¹⁸⁴⁾.

⁽¹⁸¹⁾ Информационен лист № 8/2021 на NVE, последно актуализиран на 14 декември 2021 г. Към момента на приемане на настоящото решение информационният бюлетин е достъпен на следния линк: <https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/6c8f4e29-3c0e-418c-a1b4-3d366df1bd71/202119109/3425693>.

⁽¹⁸²⁾ Пак там.

⁽¹⁸³⁾ Информационен бюлетин на NVE № 8/2021, цитиран в бележка под линия 181 по-горе.

⁽¹⁸⁴⁾ Информационен бюлетин на NVE № 3/2021, цитиран в бележка под линия 180 по-горе.

- (209) В това отношение Надзорният орган взема под внимание разногласията между Общината и групата ВКК. Както е посочено в раздел 3.5, изглежда, че макар Общината да се е застъпила за използването на балансовата стойност за определяне на капиталовата основа, групата ВКК е настоявала за използването на разходите за възстановяване на активите. Освен това изглежда, че това несъгласие е преобладавало през целия разглеждан период и че в резултат на това капиталовата основа може да е била установена по начин, който не е съобразен с регулирането на адекватна възвръщаемост в компенсационния механизъм от споразумението за продажба от 1996 г.
- (210) Накрая, данните от KOSTRA, представени в точка (69), показват, че през целия период 2015—2019 г. Общината е имала най-високите регистрирани разходи за улично осветление от представените 10 по-големи общини. Въпреки че данните не са достатъчно подробни, за да се заключи до каква степен регистрираните разходи се отнасят до поддръжката и експлоатацията (мярка а) или до капиталовите разходи (мярка в), това е признак, че групата ВКК е получила компенсация над адекватната норма на възвръщаемост.
- (211) Следователно предоставената информация в своята съвкупност показва, че компенсацията най-вероятно е надвишила адекватната норма на възвръщаемост, допустима съгласно споразумението за продажба от 1996 г. По същия начин, както и по отношение на компенсацията за поддръжка и експлоатация (мярка а), това показва, че Общината не е предприела необходимите мерки, за да гарантира спазването на компенсационния механизъм. В този смисъл Общината не е действала като частен купувач.

5.4.6.4. Заключение

- (212) Въз основа на гореизложената оценка Надзорният орган заключава, че групата ВКК е получила прекомерна компенсация за капиталовите разходи по отношение на уличното осветление по общинските пътища в Берген.
- (213) Макар представената информация да доказва, че е предоставено предимство, тя не дава възможност на Надзорния орган да определи неговия размер. Това е отразено в нареждането за възстановяване, посочено в раздел 10 по-долу.

5.5. ИЗБИРАТЕЛНОСТ

- (214) За да представляват държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, мерките трябва да са избирателни, като облагодетелстват „определени предприятия или производството на определени стоки“.
- (215) Мерките се отнасят до дружества от групата ВКК. Следователно те са избирателни по своята същност.

5.6. ЗАСЯГАНЕ НА ТЪРГОВИЯТА И КОНКУРЕНЦИЯТА

5.6.1. Правен критерий

- (216) Предимство, предоставено на предприятие, представлява държавна помощ съгласно член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП само ако „нарушава или застрашава да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки“ и само доколкото „засяга търговията“ между държавите от ЕИП. За да бъдат изпълнени тези критерии, не е необходимо да се доказва, че конкуренцията действително е нарушена и че помощта има реален ефект върху търговията между държавите от ЕИП. Достатъчно е да се провери дали помощта може да наруши конкуренцията и да засегне търговията ⁽¹⁸⁵⁾.
- (217) По отношение на условието за нарушаване на конкуренцията, в Насоките относно понятието за държавна помощ е отбелязано, че такова нарушаване може да бъде изключено само когато са изпълнени определени кумулативни условия. Тези условия са: а) услугата е обект на законен монопол, установен в съответствие с правото на ЕИП; б) законният монопол изключва не само конкуренцията на пазара, но и за пазара; в) услугата не се конкурира с други услуги; и г) ако доставчикът на услуги е активен на друг пазар, отворен за конкуренция, „кръстосаното“ субсидиране може да бъде изключено ⁽¹⁸⁶⁾.

⁽¹⁸⁵⁾ Решение на Съда от 29 юли 2019 г., *Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)/Azienda Napoletana Mobilità SpA*, C-659/17, EU:C:2019:633, т. 29 и цитираната съдебна практика.

⁽¹⁸⁶⁾ Насоки относно понятието за държавна помощ, цитирани в бележка под линия 79, т. 188.

- (218) В неотдавнашната си съдебна практика Съдът на Европейския съюз се позовава на еквивалентната точка в аналогичното Известие на Европейската комисия относно понятието за държавна помощ⁽¹⁸⁷⁾. По отношение на условие б) Съдът подчертава, че не е достатъчно услугата да е обект на законен монопол. Освен това законният монопол трябва да изключва всякаква евентуална конкуренция за функцията на изключителен доставчик на услуги⁽¹⁸⁸⁾.
- (219) По отношение на условието за въздействие върху търговията, такова въздействие е налице, когато помощта укрепва позицията на предприятие, което се конкурира в търговията между държавите от ЕИП. Не е необходимо обаче бенефициерът да участва в такава търговия. Когато държава от ЕИП предоставя помощ на предприятие, неговата вътрешна дейност може да бъде запазена или увеличена, така че да се намалят възможностите за проникване на пазара на предприятия, установени в други държави от ЕИП. Следователно местният или регионалният характер на услугите не е достатъчен, за да се изключи възможността помощта да засегне търговията между държавите от ЕИП⁽¹⁸⁹⁾.

5.6.2. Прилагане на правния критерий към конкретния случай

- (220) Нито норвежките органи, нито ВКК Veilys твърдят, че компенсираниите дейности са били извършени в рамките на законно установен законен монопол. Съответно нарушаването на конкуренцията не може да бъде изключено въз основа на кумулативните условия в Насоките относно понятието за държавна помощ, потвърдени в точка (217) по-горе.
- (221) Компенсираниите дейности включват още експлоатацията и поддръжката на уличното осветление. Когато Общината провежда конкурс за такива услуги, тя получава оферти от много различни предприятия. Пред КОФА също са заведени множество дела относно договори с такъв предмет, които са били или е следвало да бъдат предмет на тръжни процедури в рамките на ЕИП, обявени в базата данни TED⁽¹⁹⁰⁾. Съответно Надзорният орган отбелязва, че в Норвегия има установени пазари за услуги, свързани с експлоатацията и поддръжката на уличното осветление. Освен това тези пазари включват договори, които могат да представляват интерес за цялото ЕИП.
- (222) Както е посочено в точка (54), дружествата от групата ВКК работят и на редица други пазари. Въпреки това норвежките органи не могат да изключат, че другите икономически дейности са били „кръстосано“ субсидирани.
- (223) Като се вземе предвид гореизложеното, Надзорният орган е убеден, че предимствата, предоставени на групата ВКК, могат да нарушат конкуренцията, като ѝ позволят да запази или увеличи присъствието си на пазарите.
- (224) Като се има предвид, че местните органи в Норвегия редовно възлагат договори за поддръжка и експлоатация на улично осветление чрез тръжни процедури в рамките на ЕИП, още по-реалистично е предприятията, установени в други държави от ЕИП, да обмислят увеличаване на пазарното си присъствие в Норвегия по отношение на тези дейности. Предимствата, предоставени на групата ВКК, обаче могат да ѝ позволят да запази или разшири дейността си за сметка на тези конкуренти. Доколкото е налице „кръстосано“ субсидиране, същото вероятно важи и за икономическите дейности на други пазари, отворени за конкуренция.
- (225) Въз основа на това Надзорният орган констатира, че прекомерната компенсация също може да засегне търговията.

⁽¹⁸⁷⁾ Известие на Европейската комисия относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от ДФЕС (ОВ С 262, 19.7.2016 г., стр. 1).

⁽¹⁸⁸⁾ Решение на Съда на ЕС от 19 декември 2019 г., *Arriva Italia Srl u др./Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti*, C-385/18, EU:C:2019:1121, т. 57—58.

⁽¹⁸⁹⁾ *INPS*, цитирано в бележка под линия 185, т. 30—31 и цитираната съдебна практика.

⁽¹⁹⁰⁾ Дела 2021/1439, 2021/367 и 2015/71, цитирани в бележка под линия 148.

5.6.3. *Заклучение*

- (226) С оглед на гореизложените съображения Надзорният орган стига до заключението, че прекомерната компенсация може да наруши конкуренцията и да засегне търговията.

5.7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ ОТНОСНО НАЛИЧИЕТО НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

- (227) Както следва от гореизложените съображения, Надзорният орган стига до заключението, че прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) и за капиталовите разходи (мярка в) представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

6. ИНДИВИДУАЛНА ПОМОЩ ИЛИ СХЕМА ЗА ПОМОЩ

- (228) В член 1, буква г) от част II на Протокол 3 „схема за помощ“ е определена като „[...] всеки акт, на основата на който, и без да се изискват допълнителни мерки за прилагане, индивидуална помощ може да се предостави на предприятията, определени в този акт по общ и абстрактен начин, и всеки акт, на основата на който помощ, която не е свързана с конкретен проект, може да бъде предоставена на едно или няколко предприятия за неопределен период от време и/или в неопределен размер.“ Терминът „индивидуална помощ“ е определен в буква д) от същия член като „[...] помощ, която не се предоставя на базата на схема за помощи и предоставяне на помощ на базата на схема за помощ, което подлежи на уведомяване“.
- (229) Що се отнася до тази помощ, предоставена по отношение на инфраструктурата, контролирана от групата ВКК, тя включва, както е посочено в раздели 5.4.4.1 и 5.4.6, суми, надвишаващи компенсацията, разрешена съгласно механизма, посочен в член 7, буква в) от споразумението за продажба от 1996 г. Нито норвежките органи, нито ВКК Veilys са установили какъвто и да е вече съществуващ акт, който да позволява такава прекомерна компенсация.
- (230) По подобен начин, що се отнася до помощта, свързана с поддръжката и експлоатацията на инфраструктурата, собственост на Общината, както е посочено в раздел 5.4.4.2, норвежките органи и ВКК Veilys не твърдят, че тази компенсация е била предоставена въз основа на акт, както е определено в член 1, буква г) от част II на Протокол 3. Съответно информацията, представена по време на официалната процедура по разследване, по никакъв начин не сочи, че помощта е била предоставена въз основа на такъв акт.
- (231) Въз основа на това Надзорният орган стига до заключението, че разглежданата помощ е индивидуална помощ, както е определено в член 1, буква д) от част II на Протокол 3.

7. ПРОЦЕДУРНИ ИЗИСКВАНИЯ

- (232) В съответствие с част I, член 1, параграф 3 от Протокол 3 „[Н]адзорният орган на ЕАСТ се уведомява своевременно за всякакви планове за предоставяне или изменение на помощ, за да му се даде възможност да направи своите коментари. [...] Въпросната държава не прилага предложените мерки, докато процедурата не доведе до окончателно решение.“
- (233) Първоначално Надзорният орган е информиран за вече предоставената помощ по силата на жалбата. Следователно помощта е незаконосъобразна по смисъла на член 1, буква е) от част II на Протокол 3.

8. СЪВМЕСТИМОСТ

- (234) От член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП следва, че, ако не е предвидено друго, мерките за държавна помощ са несъвместими с функционирането на Споразумението. Норвежките органи не са представили никакви аргументи в полза на това, че разглежданите мерки представляват съвместима помощ.
- (235) Дерогацията по член 61, параграф 2 от Споразумението за ЕИП е неприложима, тъй като помощта не подпомага нито една от целите, изброени в тази разпоредба. По същата причина член 61, параграф 3, букви а) и б) от Споразумението за ЕИП не се прилагат в разглеждания случай.

- (236) По отношение на член 61, параграф 3, буква в) Надзорният орган отбелязва, че мерките за помощ включват прекомерна компенсация, надвишаваща равнището на компенсация, необходимо за стимулиране на съответните икономически дейности. От установената съдебна практика следва, че помощ, която подобрява финансовото положение на бенефициера, без да е необходима за постигане на целите, посочени в член 61, параграф 3, не може да се счита за съвместима със Споразумението за ЕИП ⁽¹⁹¹⁾. Следователно, тъй като прекомерната компенсация не е била необходима за стимулиране на въпросните икономически дейности, тя е несъвместима с член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП.
- (237) По отношение на дерогацията по член 59, параграф 2 от Споразумението за ЕИП Надзорният орган отбелязва, както е установено в раздел 5.4.2.2, че дружествата от групата ВКК не са имали и нямат задължение за обществена услуга, което да изпълняват по отношение на въпросните услуги. Тъй като компенсацията не се предоставя по отношение на предприятията, на което е възложена УОИИ, дерогацията, предвидена в член 59, параграф 2, не е приложима.
- (238) Въз основа на тези съображения Надзорният орган констатира, че прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) и за капиталовите разходи (мярка в) не може да бъде обявена за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- (239) Поради изложените по-горе причини Надзорният орган стига до заключението, че прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) и за капиталовите разходи (мярка в), изплатена на дружествата от групата ВКК по отношение на уличното осветление по общинските пътища на територията на Общината, представлява неправомерна държавна помощ, която е несъвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП.
- (240) Прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) се отнася на първо място за инфраструктурата за улично осветление, контролирана от групата ВКК ⁽¹⁹²⁾. По отношение на тази инфраструктура прекомерната компенсация включва онези елементи, които надвишават разходите, допустими за компенсация съгласно механизма, посочен в член 7, буква в) от споразумението за продажба от 1996 г.
- (241) На второ място, прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) се отнася до услугите, свързани с инфраструктурата за улично осветление, собственост на Общината. За тези услуги прекомерната компенсация се равнява на сумите, които надвишават пазарната цена, която би могла да бъде получена на свободния пазар.
- (242) Констатацията за незаконна и несъвместима с правилата прекомерна компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) е ограничена по периода, започнал от 1 януари 2016 г. По отношение на инфраструктурата за улично осветление, контролирана от групата ВКК, прекомерната компенсация все още е налице. По отношение на инфраструктурата за улично осветление, собственост на Общината, тя включва дейности, извършвани до 1 април 2020 г.
- (243) По отношение на компенсацията за капиталовите разходи (мярка в) неправомерната и несъвместима държавна помощ е компенсацията, която надвишава адекватната норма на възвръщаемост, допустима съгласно механизма, посочен в член 7, буква в) от споразумението за продажба от 1996 г. Тъй като тази констатация не е ограничена до периода, започнал от 1 януари 2016 г., тя обхваща всички прекомерни компенсации, предоставени в рамките на десетгодишния давностен срок ⁽¹⁹³⁾. Давностният срок е прекъснат, когато Надзорният орган препраща жалбата на норвежките органи и ги приканва да я коментират с писмо от 1 юни 2017 г. ⁽¹⁹⁴⁾.

⁽¹⁹¹⁾ Вж. в това отношение Решение на Съда на ЕС от 15 април 2008 г., *Nuova Agricast Srl/Ministero delle Attività Produttive*, C-390/06, EU:C:2008:224, т. 68 и цитираната съдебна практика.

⁽¹⁹²⁾ Въз основа на представената информация Надзорният орган разбира, че тези улични лампи понастоящем са собственост на Veilys AS.

⁽¹⁹³⁾ Член 15 от част II на Протокол 3. Вж. също решението на Съда от 6 октомври 2005 г., *Scott SA/Комисия*, C-276/03, EU:C:2005:590.

⁽¹⁹⁴⁾ Документ № 858239.

10. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

- (244) Съдът на ЕАСТ е постановил, че задължението за премахване на несъвместимата помощ има за цел да се възстанови предишното положение ⁽¹⁹⁵⁾. Тази цел е постигната, след като получателят е възстановил сумите, предоставени като неправомерна и несъвместима помощ, като по този начин е загубил предимството, което е имал пред своите конкуренти ⁽¹⁹⁶⁾. Освен това от установената съдебна практика следва, че когато разпорежда възстановяване на помощ, обявена за несъвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП, от Надзорния орган не се изисква да определя точния размер на помощта, която трябва да бъде възстановена ⁽¹⁹⁷⁾.
- (245) Част II от Протокол 3 съдържа подробни правила за възстановяване. В съответствие със съдебната практика член 14, параграф 1 от него задължава Надзорния орган да разпорежда възстановяване на неправомерна и несъвместима помощ, освен ако това не противоречи на общ принцип на правото. Той гласи също така, че съответните държави са длъжни да предприемат всички необходими мерки за възстановяване на неправомерната и несъвместима помощ.
- (246) Съгласно член 14, параграф 2 помощта, която трябва да бъде възстановена, включва лихва, начислена от датата, на която помощта е била на разположение на бенефициера, до датата на нейното възстановяване. Както е предвидено в член 14, параграф 3, възстановяването след това се извършва без забавяне и в съответствие с приложимите процедури на националното право. Тези национални процедури трябва да позволяват незабавно и ефективно изпълнение на решенията за възстановяване.
- (247) Допълнителни разпоредби за прилагане относно възстановяването са включени в Решение № 195/04/COL от 14 юли 2004 г. ⁽¹⁹⁸⁾. Надзорният орган е издал и Насоки за възстановяване на неправомерна и несъвместима помощ ⁽¹⁹⁹⁾.
- (248) Въз основа на горепосочената оценка и в съответствие с гореизложеното относно възстановяването на неправомерна и несъвместима помощ Надзорният орган прие настоящото решение.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) и за капиталовите разходи (мярка в), изплатена на дружествата от групата ВКК във връзка с уличното осветление по общинските пътища на територията на Общината, представлява неправомерна държавна помощ, която е несъвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП.

⁽¹⁹⁵⁾ Княжество Лихтенщайн и др., цитирано в бележка под линия 128, т. 142; решение на Съда на ЕАСТ от 8 октомври 2012 г. по съединени дела E-10/11 и E-11/11 *Hurtigruten ASA/Надзорен орган на ЕАСТ*, 2012 г., Доклад на Съда на ЕАСТ, стр. 758, т. 286.

⁽¹⁹⁶⁾ Решение на Съда от 17 юни 1999 г., *Белгия/Колумбия*, C-75/97, EU:C:1999:311, т. 64 и 65; съединени дела E-5/04, E-6/04 и E-7/04 *Fesil и Finnjord, PIL и др. и Норвегия/Надзорен орган на ЕАСТ*, 2005 г., Доклад на Съда на ЕАСТ 121, т. 178; решение на Съда на ЕС от 7 март 2002 г., *Италия/Колумбия*, C-310/99, EU:C:2002:143, т. 98.

⁽¹⁹⁷⁾ Вж. Насоките за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ, цитирани в бележка под линия 199 по-долу, т. 36 с препратки към решение на Съда от 12 октомври 2000 г., *Испания/Колумбия*, C-480/98, ЕС: C:2000:559, т. 25, и решение на Съда от 2 февруари 1988 г., *Kwekerij Gebroeders van der Kooy BV и др./Колумбия*, съединени дела C-67/85, C-68/85 и C-70/85, EU:C:1988:38. Вж. също Решение на Съда от 13 февруари 2014 г., *Mediaset SpA/Ministero dello Sviluppo economico*, C-69/13, EU:C:2014:71, т. 21 с препратки към съдебната практика.

⁽¹⁹⁸⁾ Решение на Надзорния орган на ЕАСТ № 195/04/COL от 14 юли 2004 г. относно разпоредбите за прилагане, посочени в член 27 от част II на Протокол 3 към Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд (ОВ L 139, 25.5.2006 г., стр. 37 и притурка за ЕИП № 26/2006, 25.5.2006 г., стр. 1), изменено с Решение на Надзорния орган на ЕАСТ № 789/08/COL от 17 декември 2008 г. за изменение на Решение № 195/04/COL относно разпоредбите за прилагане, посочени в член 27 от част II на Протокол 3 към Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд по отношение на стандартните формуляри за уведомяване за помощи (ОВ L 340, 22.12.2010 г., стр. 1 и притурка за ЕИП № 72/2010, 22.12.2010 г., стр. 1).

⁽¹⁹⁹⁾ Решение на Надзорния орган на ЕАСТ № 788/08/COL от 17 декември 2008 г. за шестдесет и седмо изменение на процесуалните и материалноправни норми за държавните помощи чрез въвеждане на нова глава относно възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ (ОВ L 105, 21.4.2011 г., стр. 32—78 и притурка за ЕИП № 23/2011, 21.4.2011 г., стр. 1). Насоките съответстват на известието на Комисията „Към ефективно прилагане на решенията на Комисията, разпореждащи на държавите членки да възстановят неправомерна и несъвместима държавна помощ“ (ОВ 2007 С 272, 15.11.2007 г., стр. 4).

Член 2

Прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) се отнася на първо място за инфраструктурата за улично осветление, контролирана от групата ВКК. По отношение на тази инфраструктура прекомерната компенсация включва онези елементи, които надвишават разходите, допустими за компенсация съгласно механизма, посочен в член 7, буква в) от споразумението за продажба от 1996 г.

На второ място, прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) се отнася до услугите, свързани с инфраструктурата за улично осветление, собственост на Общината. За тези услуги прекомерната компенсация се равнява на сумите, които надвишават пазарната цена, която би могла да бъде получена на свободния пазар.

Член 3

Прекомерната компенсация за капиталовите разходи (мярка в) включва компенсацията, надвишаваща адекватната норма на възвръщаемост, допустима съгласно механизма в член 7, буква в) от споразумението за продажба от 1996 г.

Член 4

По отношение на прекомерната компенсация за поддръжка и експлоатация (мярка а) констатацията за незаконна и несъвместима прекомерна компенсация е ограничена до периода, започнал от 1 януари 2016 г. Що се отнася до инфраструктурата за улично осветление, контролирана от групата ВКК, прекомерната компенсация все още е налице. По отношение на инфраструктурата за улично осветление, собственост на Общината, тя включва дейности, извършени до 1 април 2020 г.

Член 5

По отношение на компенсацията за капиталовите разходи (мярка в), помощта, която е призната за неправомерна и несъвместима, включва цялата прекомерна компенсация, отпусната в рамките на десетгодишния давностен срок, предвиден в член 15 от част II на Протокол 3. Давностният срок е прекъснат, когато Надзорният орган препраща жалбата на норвежките органи и ги приканва да я коментират с писмо от 1 юни 2017 г.

Член 6

Норвежките органи предприемат всички необходими мерки за възстановяване на неправомерната и несъвместима помощ, посочена в членове 1, 2, 3, 4 и 5.

Помощта, която трябва да бъде възстановена, включва лихва и сложна лихва, начислявана от датата, на която помощта е била на разположение на бенефициера, до датата на нейното възстановяване. Лихвата се изчислява въз основа на член 9 от Решение № 195/04/COL на Надзорния орган на ЕАСТ със съответните изменения.

Член 7

Възстановяването се извършва незабавно и в съответствие с процедурите, предвидени в националното право на Норвегия, при условие че те позволяват незабавното и действително изпълнение на настоящото решение.

Норвежките органи трябва да предприемат необходимите мерки събирането на помощта да бъде извършено в срок от четири месеца от датата на уведомяването за настоящото решение.

Член 8

В срок от два месеца от датата на уведомяването за настоящото решение норвежките органи предоставят на Надзорния орган следната информация:

1. общия размер (главница и лихви), който следва да бъде възстановен;

2. датите, на които сумите, подлежащи на възстановяване, са били предоставени на разположение на съответните дружества от групата ВКК;
3. доклад за постигнатия напредък и предприетите мерки за изпълнение на настоящото решение.

Член 9

Ако норвежките органи срещнат сериозни трудности, които ги възпрепятстват да спазят някой от крайните срокове, посочени в членове 7 и 8, те трябва да информират Надзорния орган за тези трудности. При условие че норвежките органи са представили подходяща обосновка, Надзорният орган може да удължи сроковете в съответствие с принципа на лоялно сътрудничество.

Член 10

Адресат на настоящото решение е Кралство Норвегия.

За Надзорния орган на ЕАСТ

Arne RØKSUND
Председател
Отговорен член на колегиума

Stefan BARRIGA
Член на колегиума

Árni Páll ÁRNASON
Член на колегиума

Melro-Menie JOSÉPHIDÈS
Приподписващ в качеството си на директор
„Правни и административни въпроси“
